

משניות שערים

מסכת ברכות

שער המשנה
עם פירוש קול דממה דקה

שער המשנה

שער הדרשות

שער האגדה

שער העיונים

ד. תפלה קצרה במקום שמונה עשרה

לדעת אחרים: מתפלל (לפי גירסת הטור²⁰, עם שינויים מהתוספתא, הבבלי, הירושלמי, הרי"ף, הרמב"ם, והרא"ש²¹): 'צרכי עמך ישראל' מרובין, ודעתן קצרה [אינם יודעים לפרש צרכיהם²²], יהיה רצון מלפניך ה' אלהיך שתתן לכל אחד ואחד²³ כדי פרנסתו, ולכל גויה [גוף²³] וגויה דיכס מחסורה, והטוב בעיניך עשה²⁴, ברוך אתה ה' שומע תפלה, וכן הלכה²⁴.

תפילת רבי אליעזר²⁵: 'עשה רצונך בשמים ממעל, ותן נחת רוח ליראיך מתחת, והטוב בעיניך עשה, ברוך אתה ה' שומע תפלה'.

תפילת רבי אלעזר ברבי צדוק²⁶: 'שמע צעקת עמך ישראל, ועשה מהרה בקשתם, ברוך אתה ה' שומע תפלה'.

תפילת רבי יוסה²⁷: 'שמע לתפלת עמך ישראל, ועשה מהרה בקשתך, ברוך שומע תפלה'.

הערות

א. הרי"ף (ברכות יט. מדה"ר), הרמב"ם (הל' ברכות פ"י ה"א) והטור (אריח סי' קי ט"ה) מוסיפים: 'ולא על מותר אסור, ולא על אסור מותר'. ועיי"ש שינויים נוספים. ב. [לפי נוסח הירושלמי נמצא שפסק ההלכה יוצא מבין כולם, ולפי נוסח הבבלי נמצא שפסק ההלכה יוצא רק מפי אחד. ועי' בגמ' (סנהדרין כד.) 'תלמידי חכמים שבארץ ישראל שמנעימין זה לזה בהלכה וכו', תלמידי חכמים שבבבל שמחבלים זה לזה בהלכה וכו', תלמידי חכמים שבארץ ישראל שנוחין זה לזה בהלכה כשמן זית וכו', תלמידי חכמים שבבבל שמרורין זה לזה בהלכה כזית]. ג. הרי"ף (ברכות יט. מדה"ר) מסיים: 'וְאֵתָהּ אֱלֹהִים תּוֹרְדִם לְבָאָר שְׁחַת, אֲנָשֵׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ' (תהלים נה כד). וכן מנהג שלנו. ד. 'ה' אלהינו' חסר בירושלמי וברי"ף. ה. בירושלמי 'לדעת את דרכך' חסר. ו. בירושלמי במקום 'ומל את לבבנו ליראתך', הגירסא: 'רצה תשובתנו'. ז. בבבלי: 'ותסלח לנו, בירושלמי: 'סלח לנו'. ח. בירושלמי: 'גואלינו'. ט. בבבלי: 'ממכאובינו, בירושלמי: 'רפא חליינו'. י. ברמב"ם: 'ודשגנו ושכנגנו, בירושלמי: 'ברך שנותינו' (בחורף): 'בגשמי ברכה', בקיץ: 'בטללי ברכה'. יא. בבבלי: 'ונפוצותינו מארבע תקבץ, בירושלמי: 'כי מפוזרים אתה מקבץ'. יב. ברי"ף, ברמב"ם וברא"ש: 'מארבע'. יג. 'כנפות הארץ' חסר ברמב"ם, 'הארץ' חסר ברא"ש. יד. ברא"ש: 'קבץ'. טו. בבבלי: 'על דעתך, בירושלמי: 'ותועים עליך לשפות'.

מקורות

1. גמ' (ברכות כח.).
2. תוס' הרא"ש (ברכות כח: ד"ה שלא).
3. תפא"י (ברכות פ"ד מ"ד בעונו אות ב.).
4. רש"י (ברכות כח: ד"ה גמ' ולא).
5. מהרש"א (ברכות כח: ד"ה וישמחו).
6. תפא"י (ברכות פ"ד מ"ד בעונו אות ב.).
7. תוס' הרא"ש (ברכות כח: ד"ה שלא).
8. ירושלמי (ברכות פ"ד ה"ב - מו.).
9. חרדים (ברכות פ"ד ה"ב - מו.).
10. פני משה (פ"ד ה"ב - מו.).
11. גמ' (ברכות כח:).
12. רש"י (ברכות כח: ד"ה מיושב).
13. רד"ק (תהלים נה כד.).
14. ירושלמי (ברכות פ"ד ה"ב - מו.).
15. רד"ק (תהלים קב ח.).
16. מצודות ציון (ירמיה לא כז.).
17. טור (אריח סי' קי ט"א).
18. בבלי (ברכות כט.), ירושלמי (שם פ"ד ה"ג - מט.; תענית פ"ב ה"ב - יא.), רי"ף (ברכות יט. מדה"ר), רמב"ם (הל' תפילה פ"ב ה"ג), רא"ש (ברכות פ"ד סי' יג.).
19. עי' בב"י (אריח סי' קי ט"א).
20. טור (אריח סי' קי ט"א).
21. תוספתא (ברכות פ"ג ה"א), גמ' (בבלי שם כט.; ירושלמי שם פ"ד ה"ד - ג.), רי"ף (שם כ. מדה"ר), רמב"ם (הל' תפילה פ"ד ה"ט), רא"ש (ברכות פ"ד סי' יח.).
22. רש"י (ברכות כט.: ד"ה ודעתם).
23. עי' מלבי"ם (ירמיה יג יז.).
24. בבלי (ברכות כט.).
25. ירושלמי (שם פ"ד ה"ד - ג.), רי"ף (שם כ. מדה"ר), רמב"ם (פיה"מ שם פ"ד מ"ד, הל' תפילה פ"ד ה"ט), רא"ש (ברכות פ"ד סי' יח.).
26. טור ושו"ע (אריח סי' קי ט"א).
27. תוספתא (ברכות פ"ג ה"א), גמ' (שם כט.).

טו. בירושלמי: 'תשית'. יז. בירושלמי: 'כל חוסי בך'. יח. בירושלמי: 'ובחידוש בית מקדשך'. יט. בירושלמי במס' ברכות: 'ובצמח דוד עבדך, אמנם בירושלמי במס' תענית הוא חסר. כ. 'ובעריכת נר לבן ישי משיחך' חסר בירושלמי. כא. 'טרם נדבר אתה תשמע, כי אתה ה' עונה ומציל בכל עת צרה וצוקה, פודה ומציל' חסר בבבלי. הירושלמי והרמב"ם מוסיפים: 'כאמור (ישעיה סה כד): 'וְהָיָה טָרְסָם יִקְרְאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֶשְׁמָע'". כב. 'ה' חסר ברי"ף. כג. הירושלמי במס' תענית (פ"ב ה"ב - יא.; וכן משמעות הירושלמי ברכות פ"ד ה"ד - ג. לגבי 'תפלה קצרה') מוסיף: 'בְּרוּךְ ה' כִּי שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ' (תהלים כח ט), אמנם במס' ברכות מוסיפו אחר שלוש ברכות אחרונות. כד. 'ישראל' חסר בתוספתא, וגירסת הרא"ש: 'בית ישראל'. כה. הירושלמי מוסיף: 'אלא'. כו. גירסת התוספתא, הבבלי, הרי"ף, הרמב"ם והרא"ש: 'אלהינו'. גירסת הירושלמי: 'אלהינו ואלהי אבותינו'. כז. גירסת הירושלמי: 'בריה ובריה צרכיה'. כח. גירסת התוספתא: 'צרכיו' (במקום 'כדי פרנסתו'). כט. גירסת הרי"ף: 'כדי'. ל. 'והטוב בעיניך עשה' חסר בתוספתא, בבבלי ובירושלמי. לא. הירושלמי מוסיף (ע"פ תהלים כח ב.): 'ברוך ה' כי שמעת קול תחנוני'. לב. 'אתה ה' חסר בתוספתא.

פרשיות פתוחות (פ) וסתומות (ס) בתורה

א. תכלית ההפסקות שבין הפרשיות / ב. צורת פתוחות, סתומות וסדורות / ג. מנין הפרשיות / ד. הפסק לפני פרשה / ה. הפסק קודם פרשה שאינה במקומה, וכללי עבר מוקדם / ו. הפסק אחר פרשה / ז. הפסק בין שני עניינים / ח. הפסק באמצע פסוק / ט. עשרת המכות / י. מקומות תמוהים שאין בהם הפסק

מצינו הפסק נוסף שאין משתמשים בו בזמן הזה, והוא נקרא פרשה 'סדורה'. הפסק סדורה נזכר בטור ובבית יוסף⁴, אבל לא נזכר ברמב"ם ובשולחן ערוך. ונחלקו המפרשים בצורתה, לדעת המחזור ויטרי⁵ כותב שורה עד חצייה או עד שלישייתה, ומניח מקום שאר השורה חלק, ומתחיל לכתוב בשורה שלמטה ממנה כנגד המקום שהפסיק בשורה העליונה. ולדעת המאירי⁶ צורת 'סדורה' הוא רווח קטן.

יֵצֵא זָבָא פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה רְאוּבֵן שֵׁשֶׁה וְאַרְבָּעִים
אֶלֶף וְזָמִישׁ מֵאוֹת
לְבָנֵי שִׁמְעוֹן תּוֹלְדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחוֹתָם
לְבַיִת פְּקֻדָּיו כְּמִסְפַּר שְׁמוֹת לְגִלְגָּלְתָּם כֹּל יָכַר מִכָּן

אמנם לכל הדעות, צורת פרשה 'סדורה' אינה מעכבת⁶.

ג. מנין הפרשיות

הרמב"ם⁷ מונה כל אחד מהפרשיות הפתוחות והסתומות, ומנינו עולה לסך תרס"ט פרשיות⁸.

חומש	פ	ס	סך הכל
בראשית	43	48	91
שמות	69	95	164
ויקרא	52	46	98
במדבר	92	66	158
דברים	34	124	158
סך הכל	290	379	669

וכן מצינו במאירי שמונה הפרשיות כמנין הרמב"ם כמעט בכל ההפסקות⁹. אמנם במחזור ויטרי¹⁰ מצינו מנין של פרשיות פתוחות וסתומות השונה הרבה ממנין הרמב"ם¹¹.

א. תכלית ההפסקות שבין הפרשיות

'מה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין. קל וחומר להדיט הלומד מן ההדיטי¹². נמצא שכל פרשה היא דיבור נפרד של ה'¹.

המהרש"ם²⁵ מבאר שהראשונים לא הזכירו בדבריהם את ההבדל בין שימוש הפתוחות והסתומות, משום שהחילוק ביניהם פשוט. שפרשה פתוחה היא הפסק גדול, ומתחיל ענין חדש. אבל פרשה סתומה היא הפסק קטן, שיש לפרשה שייכות וחיבור לפרשה הקודמת²⁶.

ב. צורת פתוחות, סתומות וסדורות

צורת פרשה פתוחה לכתחילה, מסיים את הפרשה שלפניה באמצע השורה, ומניח מקום שאר השורה פנוי (כשיעור תשע אותיות²⁷), ומתחיל את הפרשה הפתוחה בראש השורה שתחתיה²⁸.

כֹּל יֵצֵא זָבָא פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה רְאוּבֵן שֵׁשֶׁה
וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וְזָמִישׁ מֵאוֹת
לְבָנֵי שִׁמְעוֹן תּוֹלְדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחוֹתָם לְבַיִת אֲבֹתָם

צורת פרשה סתומה לכתחילה, מסיים את הפרשה שלפניה באמצע השורה, ומניח רווח (כשיעור תשע אותיות²⁹), ומתחיל את הפרשה הסתומה בסוף אותה שורה עצמה³⁰.

לְאֲבֹתֵיכֶם קָתַת לָהֶם וּלְרַעַם אֶרֶץ זָבַת זֹלָב
וְדָבָשׁ כִּי הָאֶרֶץ אֲשֶׁר אֲתָה
בָּא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ לֹא כָאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא אֲשֶׁר

ירא שמים יעשה את כל הפתוחות וסתומות בצורה זו, כיון שבאופן זה הוא כשר לכל השיטות³¹.

הערות

א. רש"י (ויקרא א א, ובעין זה שם י). ועי' מה שפירש בזה"ק (שמות קרח; זוהר חדש תיקונים צו:); על דרך הקבלה. ועי' עוד ברש"י (בראשית מז כח) שפירש הכתוב "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה", למה פרשה זו סתומה, לפי שכיוון שנפטר יעקב אבינו, נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד שהתחילו לשעבדם. דבר אחר,

מקורות

1. משמעות רש"י (גיטין ס. ד"ה מגילה 'כשנאמרה פרשה למשה היה כותבה').
2. שו"ת מהרש"ל (סי' לו). 3. מסכת סופרים (פ"א הטי"ו), רמב"ם (הל' תפילין פ"ח ה"ב), טור ושו"ע (יור"ד סי' ערה ס"ב).
4. טור ובית יוסף (יור"ד סי' ערה). 5. מחזור ויטרי (סי' תקטו), והי"ד בטור (יור"ד סי' ערה). והיא שיטת ר"ת (מנחות לב. תורה והאידיאן). 6. טור (יור"ד סי' ערה).

ב. וכן משמע במאירי (קרי"ת ספר ח"ב) שכתב בשם הרב רבינו מאיר מטוליטולה שהכריע בין הפרשיות הפתוחות והסתומות 'כפי שקול דעתו' (וממשיך שאחר כך ביקש שישלחו לו נוסח הפרשיות הסתומות והפתוחות מן הספר המועתק, ומצא שכל הכרעותיו היו אמת), והיינו על פי סברת המהרש"ל שהחילוק ביניהם פשוט. ג. אם נשאר בסוף השורה פחות משיעור תשע אותיות, או אם גמר את הפרשה בסוף השורה, לדעת הרמב"ם (הל' תפילין פ"ח ה"א) מניח שורה שלימה תחתיה בלא כתב, ומתחיל את הפרשה הפתוחה מתחילת השורה השלישית. ולדעת הרא"ש (מובא בטור יור"ד סי' ערה) מניח כדי שיעור תשע אותיות בראש השורה שתחתיה, ומתחיל לכתוב משם. ד. רמב"ם (הל' תפילין פ"ח ה"א), טור ושו"ע (יור"ד סי' ערה ס"ב). אמנם מלשון מסכת סופרים (פ"א הטי"ו) 'איוו היא פתוחה, כל שלא התחיל בראש השיטה', נראה שהשאיך רווח בתחילת השורה של הפרשה. ה. אם לא נשאר מקום להניח רווח כשיעור תשע אותיות ולכתוב עוד תיבה, לדעת הרמב"ם (הל' תפילין פ"ח ה"ב) מניח מעט רווח מראש השיטה השניה, ומשם מתחיל לכתוב את הפרשה הסתומה. ולדעת הרא"ש (הי"ד בטור יור"ד סי' ערה) מניח שורה שלימה תחתיה בלא כתב, ומתחיל את הפרשה הסתומה מתחילת השורה השלישית. ו. שו"ע (יור"ד סי' ערה ס"ב). לשון הרמ"א (שם) 'ואם לא יוכל לכוין בכך, לא יסור מדברי הרמב"ם בזה, כי עליו סמכו האחרונים, וכתבו שדבריו הם עיקר'. ז. הרמ"ע מפאנו (שו"ת סי' קו) התנגד מאוד לצורת פרשה 'סדורה', וכתב 'מה שנזכר צורת סדורה בסדר הקדמונים, הוא כדי שנדע הצורה אשר ראוי שנוהר שלא לעשות אותה בשום פנים. ח. מאירי (קרי"ת ספר ח"ב ד"ה וכבר הזכירו, ועיי"ש שיש להניח סדורה באלו המקומות: בראשית ד ח, ז א, ט ח, כה ל, ל יד, ל כב, לט ז, שמות יג, לו ו, ויקרא יז יג, יט כ, במדבר יד א, דברים כד ט). ועיי"ש מה שמקשה על שיטת המחזור ויטרי. ט. רמב"ם (הל' תפילין פ"ח ה"ב). ועי' ברמב"ם (שם ה"ד) שכתב שבזמנו לא הסכימו כולם על מנין הפתוחות והסתומות, 'ראיתי שיבוש גדול בכל הספרים שראיתי בדברים אלו, וכן בעלי המסורת שכותבין ומחברין להודיע הפתוחות והסתומות נחלקין בדברים אלו'. וכן המאירי (קרי"ת ספר ח"ב) מביא מהרב רבינו מאיר מטוליטולה שבדק ספרי תורה הרבה, ויכולם היו מוטעים טעויות משונות זו מזו. י. לשון הרמב"ם (הל' תפילין פ"ח ה"ד) 'וספר שסמכנו עליו בדברים אלו הוא הספר הידוע במצרים וכו', ועליו היו הכל סומכין, לפי שהגיהו בן אשר'. ויש הרוצים לומר בכונת דבריו שיתכן שהרמב"ם ראה את הספר תורה של עזרא הסופר (עי' רמ"א בדרכי משה יור"ד סי' ערה סק"ב, שו"ת מים רבים ח"ב יור"ד סי' נד ד"ה הרמב"ם, הרי, תיקון ס"ת לרב יו"ט ליפמאן מילהיון עמ' רג), אבל החיד"א (שם הגדולים, מערכת הגדולים, ערך ר' עובדיה מברטנורא) דחה דבריהם. יא. לדעת ר' יצחק (שיר השירים רבה ו יד) יש שמונים פרשיות בתורת כהנים, אמנם הרד"ל (שם) מפרש שאין הכוונה לפרשיות פתוחות וסתומות שבחומש ויקרא, אלא כוונתו לברייתא של תורת כהנים, אמנם הרד"ל מביא שקורח אמר שיש רע"ה פרשיות בתורה (במדבר רבה יח ג, עיי"ש במפרשים, מדרש תנחומא קרח בובר ד, אבל בורשא ב הגירסא רע"ה פרשיות), וצ"ע שהרי אין זה מתאים כלל עם המנין של הרמב"ם. [ויתכן ליישב שהמדרש בשיטת רבי יוחנן משום רבי בנאה (גיטין ס). שאמר התורה ניתנה מגילה מגילה, כלומר 'כשנאמרה פרשה למשה היה כותבה' (רש"י שם ד"ה מגילה) ואם כן בימיו של קורח עדין לא ניתנה התורה כולה, ושייך שיהיו רק רע"ה פרשיות. אמנם מכל מקום עדיין צ"ע, שהרי לכאורה ספר בראשית, שמות וויקרא היו כולם לפני זמנו של קורח, ויש בהם יותר משלוש מאות וחמישים פרשיות, ואין זה מתאים עם המנין של רע"ה]. יב. מאירי (קרי"ת ספר ח"ב). בשלושה מקומות (בראשית יא י, ויקרא א יד, דברים כט ט) לדעת הרמב"ם הפרשה פתוחה ולדעת המאירי הפרשה סתומה, ובמקום אחד (שמות לט ו) לדעת הרמב"ם הפרשה סתומה ולדעת המאירי הפרשה פתוחה (ובכל מקומות אלו המאירי אינו מזכיר שחולק על הרמב"ם). אמנם במקום אחד (ויקרא ז כב) המאירי חולק על הרמב"ם בפירוש, עי' לקמן אות ד' 'כללי הפסק בדיבור ה'. יג. מחזור ויטרי (סי' תקטו). והנה המחזור ויטרי (שם) על הכתוב "לְיַכְרִי תְשִׁיבָה" (דברים כג כא) כתב 'כאן מצאו בספר עזרא קרן הפוך, ובפשטות נראה שמקור שיטתו לגבי פתוחות וסתומות הוא מספר עזרא הסופר. יד. הרמב"ם והמחזור ויטרי מסכימים: ביותר מ-3000 מקומות (162 סתומות, 1461 פתוחות). שינוי הפסק: כשלדעת הרמב"ם יש פתוחה, 133 מקומות לדעת המחזור ויטרי יש סתומה, ו-172 מקומות יש לו סדורה. כשלדעת הרמב"ם יש סתומה, 533 מקומות יש לדעת המחזור ויטרי פתוחה, ו-722 מקומות יש לו סדורה. מחלוקת אם יש הפסק: לדעת המחזור ויטרי יש 50 סתומות, 111 פתוחות, 521 סדורות, במקום שאין לרמב"ם שום הפסק. לדעת הרמב"ם יש 113 פתוחות ו-921 סתומות, במקום שאין למחזור ויטרי הפסק.

להלכה: פרשה פתוחה לא יעשנה סתומה, סתומה לא יעשנה פתוחה¹. ואם שינה, הספר תורה פסול², ואין בו כלל קדושת ספר תורה³. וכן אם הניח מקום פנוי במקום שאין הפסק, או אם דילג הפסק, הספר תורה פסול⁴.

ד. הפסק לפני פרשה כלאי הפסק בדיבור ה': כמעט רבע מפרשיות פתוחות וסתומות פותחים בדיבור ה', ועל דרך רוב יש הפסק לפניהם, ובפרט כשלשון הפסוק הוא "וידבר" (במקום "ויאמר").

פ	ס	בלי הפסק	תחילת חומש	סך הכל
80	12	2	1	95
29	22	49		100
	3			3
6	3	15		24
1		3		4
116	40	69	1	226

אמנם מצינו אופנים של דיבור ה' שאין בהם הפסק פתוחה או סתומה, כגון:

'זאת תורת', 'זאת התורה': פרשה הפותחת ב"זאת תורת", יש לפני הפסק¹⁷. ואם הפרשה פותחת בפסוק "וידבר ה' אל משה לאמר", ההפסק קודם לאותו פסוק¹⁸.

א דיבור ה' ליחיד באופן פרטי, אין בו הפסק¹.

ב דיבור ה' כביכול לעצמו, אין בו הפסק⁴.

ג באמצע ענין (כגון, כשה' משיב דבר), פעמים רבות אין בו הפסק⁵.

ד בתוך דבריו של משה רבינו, על דרך רוב אין בו הפסק⁶.

ה שני דיבורי ה' הסמוכים זה לזה, על דרך רוב אין הפסק קודם הדיבור השני⁷.

אמנם אין הפסק לפני הכתוב "זאת תורת" (או "זאת התורה") כשהוא בסוף¹⁹ או באמצע ענין⁷.

תרי"ג מצות: על דרך הרוב יש הפסק לפני כל מצוה².

ה. הפסק קודם פרשה שאינה במקומה, וכללי עבר מוקדם

'אין מוקדם ומאוחר בתורה'²⁰: כגון, כשנאמר "וַיִּקַּח תָּרַח בְּתֻרְןָ" ²¹, ומיד אחר כך נאמר "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ מֵאֶרֶץ" ²², משמע שאברהם אבינו יצא מחרן אחר מיתת תרח אביו. אמנם מחשבוני השנים ברור שאברהם אבינו יצא מחרן שנים רבות לפני מיתת תרח אביו²³, אלא שהתורה כתבה את מיתת תרח קודם פרשת לך לך שלא יהיה הדבר מפורסם שלא כיבד אברהם אבינו את אביו²⁴.

"וידבר ה'" רק בשתי פעמים אין בו הפסק. באחד מהם⁸ אין בו הפסק משום שאין זה דיבור ה', אלא סיפור דברים של משה רבינו. אבל צריך עיון למה אין הפסק⁹ "וַיִּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר" של דיני חלב ודם (שעיקר הפרשה לאסור דם וחלב של חולין), והרי פרשה זו נאמרה בין שתי פרשיות של שלמים, כלשון המאירי¹⁰ 'אין ראוי לומר בפרשה המתחלת בדבור השם למשה שלא יהא בו רווח פרשה'. [ויתכן לבאר הטעם שאין הפסק בפרשה זו, משום שהתורה מדגישה בזה את הניגוד בין דם וחלב לשלמים, שדם וחלב הם אכילת מזבח, ולא אכילת הדיוט כשלמים].

לפיכך פעמים רבות בפרשה שאינה במקומה, והיינו שאינה בסדר התולדות אלא חוזרת לזמן מוקדם, יש הפסק לפני הפרשה, להורות שאין כאן מקומו של פרשה זו. ומצינו כלל זה ברש"י²⁴ 'עשה לו סימניות מלפניו ומלאחריו, לומר שאין זה מקומו'.

כלאי הפסק בדיבור משה: כל מקום שנאמר בתחילת ענין "וידבר משה"¹¹, או "ויאמר משה אל (כל עדת) בני ישראל"¹², יש לפני הפסק. אמנם אין הפסק בדיבור משה בסוף ענין¹³, או כשמוסר את דברי ה'¹⁴, או כשעונה לה'¹⁵, או לפני הכתוב "ויאמר משה אל העם"¹⁶.

'עבר קל': ברוב המקומות בתורה הפועל נזכר בצורת 'ויאמר ה', שבשורשו (תיבת 'אמר') הוא לשון

הערות

א. רמב"ם (הל' תפילין פ"ח ה"ג), ט"ז (יריד סי' ערה סק"א, ה), ש"ך (שם סק"א), ועיי"ש בב"ח (ס"א, ד), ועיי' בשו"ת הרשב"א (החדשות סי' קמב) והריב"ש (סי' ז), כתב הרמ"א (יריד סי' ערה ס"ב) בשם מהר"י מינץ (שו"ת סי' ח) 'ומכל מקום אם נמצא ספר תורה שאינה כתובה לפי דבריו [של הרמב"ם], אין לפוסלה, כי יש גדולים שיש להם סברות אחרות בזה'. [ולכאורה דבריו אמורים על ספר תורה שנכתב ע"פ קבלה שונה משיטת הרמב"ם, אבל אם הסופר טעה, לכל הדעות הספר פסול]. והוסיף השי"ך (שם סק"ו), שהיינו אפילו במקום שאין נמצא חולק על הרמב"ם, שיש לומר שאותה ספר תורה היתה כתובה על פי איזה גדול שחולק על הרמב"ם. ומכל מקום, ספר תורה השונה מכל הספרים הנמצאים בענין הפתוחות וסתומות, יש לפסלו (תשובת ר' אברהם בן הרמב"ם על הל' תפילין פ"ח ה"ד). ב. רבי יהושע בן לוי מצא בספר אגדתא שיש קע"ה פרשיות בתורה, שמתחילתם בדיבור אמירה וציווי (מסכת סופרים פט"ז ה"ח, ירושלמי שבת פט"ז ה"א - צ), כנגד שנותיו של אברהם (מדרש תהלים כב). ג. וכן "ויאמר אליו ה'" או "ויאמר לו ה'". ד. אמנם מצינו שני מקומות שנאמר בהם "ויאמר ה'" ואין זה דיבור ה', (א) דיבור של אליעזר (בראשית כד יב), (ב) דיבור של משה (דברים לג ב), ה. וכן "ויאמר לו אלהים" או "ויאמר עוד אלהים". ו. היינו דיבור ה' לקין (בראשית ד ג, ט), דיבור ה' לרבקה על ידי נביא (בראשית כה כג), דיבור ה' ליעקב אבינו שישב ליצחק אביו (בראשית לא ג), דיבור ה' למשה רבינו (שמות ד ד, ה, יא, יט, כא). [ומה שנאמר "ויאמר ה' אֶל מִשֶׁה, עֲתָה תִּרְאֶה אֲשֶׁר אֲעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ" (שמות ו א) יתכן לפרש כדיבור פרטי, שה' אמר למשה רבינו שלא יביא בני ישראל לארץ ישראל (עיי"ש ברש"י)]. אמנם לפני הכתוב "ויאמר ה' אֶל מִשֶׁה, עֲתָה אֶלֵּי הֶקְדָּה" (שמות כד יב) יש הפסק סתומה, דע"פ שהוא דיבור פרטי למשה רבינו, משום שהוא המשך לנתינת התורה. ז. לדעת המחזור ויטרי (סי' תקיט) יש כאן הפסק פ, וכן כתב בהגהות מיימוניות (הל' תפילין פ"ח ה"ו) שבכל הספרים הטובים יש פ כאן. וכאן הוא המקום היחידי שהמאירי (קרי' ספר ח"ב) דוחה שיטת הרמב"ם וכותב, 'בכל התקונין מצאתיה פרשה פתוחה, וכן צויתי לכתבה בספר תורה שלי'. וכן יש גורסים בפירוש בדברי הרמב"ם (שם ה"ד). אמנם לדעת הכסף משנה (שם) והשי"ך (יריד סי' ערה סק"ו) גירסאות אלו בדברי הרמב"ם הרי הם טעות סופר. ועיי"ש בשי"ך שכתב שבימיו היו ספרים שיש להם פתוחה, וספרים שאין להם פתוחה. ח. כגון "זאת תורת הנזיר" כשגומר ימי נזרו (במדבר ו יג), שהוא פרט בהלכות נזיר. או "זאת התורה" (במדבר יט יד), שהוא באמצע פרשת פרה אדומה. ט. אמנם מצינו מצות שאין בהם הפסק (שמות לד יב-כ). [ויתכן משום שהם חלק מהברית (שם י, כו) שה' כרת עם בני ישראל]. י. רש"י (בראשית יא לב). [ועוד שרצה לגמור בפרשת תרח, ולא להפסיק במיתת תרח באמצע סיפורו של אברהם, כיון שלמיתת תרח אין שייכות לסיפורו של אברהם].

מקורות

1. גמ' (שבת קג:). 2. מסכת סופרים (פ"א ה"טו), זוהר חדש (תיקונים צו:), רמב"ם (הל' תפילין פ"ח ה"א), טור וש"ע (יריד סי' ערה ס"א). 3. רמב"ם (הל' תפילין פ"ח ה"א). 4. בראשית (ו ג, ז, יא ו). 5. בראשית (ו ד, ט, ז א, יח יג, כ עיי"ש ברש"י שאין זה דיבור ה' לעצמו, אלא דיבור ה' לאברהם אבינו, שם כו), שמות (ג ז, ד ד, ו, יא, יט, כא, ו א, יז ה, יט ט-י, כא ושלש פסוקים אלו הם המשך אחד בשביל מתן תורה, לב ט ופסוק זה תלוי בתפילת משה, שם לג, לה, כא), ויקרא (טו ב ופסוק זה הוא המשך של 'וידבר ה''), במדבר (ו ד ופסוק זה הוא תשובה למתנת הנשיאים, שם יא ופסוק זה הוא תשובה לקבן הנשיאים, יב יד, יד כ ופסוקים אלו הם תשובה למשה רבינו, יח א ופסוק זה הוא תשובה לענת בני ישראל, שם כ ופסוק זה מלמד שאהרן אינו נוהל בארץ ישראל, ואין זה בתורת עונש, אלא לעומת קבלת מתנות כהונה, כ כג ופסוק זה הוא המשך מפסוק הקודם שבו התחיל הפרשה, כא ח ופסוק זה הוא תשובה לתפילת משה רבינו, שם לד ופסוק זה הוא תשובה למשה רבינו על פחדו מעוג, עיי"ש ברש"י, כה ד ופסוק זה הוא המשך לענין פעור, כז יח ופסוק זה הוא תשובה לבקשת משה רבינו מה' שימנה מנהיג לעם ישראל). 6. דברים (א מב ופסוק זה הוא תשובה למה שעם ישראל רוצים להלחם, ב ט, אמנם הפסוק הקודם לו חלוק באמצעו ב'ס', והיינו שהאמירה היא המשך לזוה"כ, ג ב ופסוק זה הוא תשובה ליציאת עוג, ט יב-יג, י יא, יז, לד ד). 7. בראשית (א יא ופסוק זה נזכר אחר 'ויאמר אלוקים ויקרא אלוקים', שם כט ופסוק זה נזכר אחר 'ויברך אתם אלוקים ויאמר להם', ב יח ופסוק זה נזכר אחר 'ויצו ה' אלוקים', ג יד ופסוק זה נזכר אחר פסוק שמתחיל בדיבור ה', ו ז ופסוק זה נזכר אחר 'וינחם ה'', ט יב, יז, יא ו ופסוק זה נזכר אחר 'ויירד ה'', יז ט, יח כ ופסוק זה נזכר אחר 'וה' אמר', לה י ופסוק זה נזכר אחר 'וירא אלוקים וגו' ויברך אותו', שם יא), שמות (ג ז ופסוק זה נזכר אחר פסוק שמתחיל בדיבור ה', שם טו, ד ד ופסוק זה נזכר אחר פסוק שמתחיל בדיבור ה', שם ו, ו ב, ח א, יט י ופסוק זה נזכר אחר פסוק שמתחיל בדיבור ה', שם כא ופסוק זה נזכר אחר 'ויקרא ה'', לב ט, לג כא), ויקרא (טו ב), במדבר (יח כ), דברים (ט יג, לד ד ופסוק זה נזכר אחר 'ויראו ה''). 8. דברים (ד יב). 9. ויקרא (ו כב). 10. מאירי (קרי' ספר מאמר ב ח"ב). 11. ויקרא (י יב), במדבר (כו טו, ל ב), דברים (כו טו). 12. שמות (לה ד, ל). 13. במדבר (ל א), דברים (לא ל). 14. שמות (ו ט), ויקרא (ח ה, כא כד, כג מד, כד כג), במדבר (ט ד, יד לט, יז כא, כו ג, לא א). 15. שמות (ו יב). 16. שמות (יג ג, יד יג, כ יז). 17. 'פתוחה' (ויקרא ו ב, יח, ז א, יא, יד ב, במדבר יב ב), או 'סתומה' (ויקרא ו ז, במדבר לא כא). 18. ויקרא (ו א, יז, יד ב). 19. ויקרא (ו לו, יא מו, יב ז, יג נט, יד לב, נד, נו, טו לב), במדבר (ה כט, ו כא), דברים (ד מד). 20. רב מנשיא בר תחליפא משמיה דרב (בבלי פסחים ו), חיפה (ירושלמי ראש השנה פ"א ה"א - א), רבי מאיר (ירושלמי שקלים פ"ו ה"א - מה, סוטה פ"ח ה"ג - מ), רבי חנינה, רבי יונתן, בר קפרא, רבי יהושע בן לוי (ירושלמי מגילה פ"א ה"ה - ח), זוהר (רבי יצחק במדבר קמח, תיקוני זוהר הקדמה טו, זוהר חדש שיר השירים א), וכן רש"י (בראשית ו ג, לה כט, שמות יט יא, לא יח, ויקרא ח ב, במדבר ט א, ישעיה ו א, חגיגה ו. ד"ה ישנה), תוס' (ברכות ז: ד"ה לא, יומא לח: ד"ה דלא, גיטין ס. ד"ה תורה, קידושין לו: ד"ה הואיל, חולין צה: ד"ה). 21. בראשית (יא לב). 22. בראשית (יב א). 23. רש"י (בראשית יא לב). 24. רש"י (במדבר י לה).

אמנם אין הפסק בפרשת שבעת ימי המילואים¹⁰. וכן פעמים אין הפסק אם הוא באמצע ענין¹¹, או בדיבורו של משה¹², או שהוא בתחילת פרשה¹³.

ז. הפסק בין שני עניינים

בין תולדות רשעים לתולדות צדיקים, יש הפסקה⁷.

פעמים יש עניינים בתורה שיש בהם פתיחה, פרטי הענין וסיום הענין. כגון, "פה תברכו את בני ישראל אומר להם", היינו פתיחת הענין, "ברכה וגו' יאר וגו', ישא וגו'", היינו פרטי הענין, "ושמו את שמי על בני ישראל", היינו סיום הענין¹⁴. על דרך הרוב אין הפסק בין הפתיחה לפרטי הענין, ואין הפסק בין פרטי הענין לסיום (אפילו אם יש הפסקות בין הפרטים). אמנם פעמים יש הפסק בין הפתיחה או הסיום לבין הפרטים⁷.

ח. הפסק באמצע פסוק

כמעט כל הפסק סתומות ופתוחות שבתורה באים אחר סיום הפסוק, אמנם פעמים ההפסק בא באמצע הפסוק². וצריך עיון, שהרי יש סדר למיני ההפסקות, שיש הפסק חלש ויש הפסק חזק, וזה סדרם: א) זקף קטן, ב) אתנחתא, ג) סוף פסוק, ד) ס, ה) פ, ו) חומש. ואם כן למה כשיש הפסק באמצע פסוק, ההפסק הוא הפסק חזק (ס או פ), ולא הפסק חלש של סוף פסוק.

וכגון הכתוב: "ויגדו ראובן ויששכב את בלהה פילגש אבי, וישמע ישראל ויהי בני יעקב שנים עשר"¹⁵, ותמוה למה לא הפסיקו בסוף פסוק במקום פ. [ויתכן שהוא כדי לרמוז שראובן לא חטא, אלא כל בני יעקב היו צדיקים¹⁶].

עמיד, אלא שה' הנוסף קודם תיבת 'אמר' הוא 'ו' ההיפוך, והיינו שמהפך את הפועל מעתיד לעבר. אמנם יש מקומות שהפועל נזכר בצורת 'וה' אמר', שהוא לשון 'עבר קל'⁸. לדעת רש"י, פירושו שה' אמר כבר קודם לכן. כגון, אחר גירוש אדם הראשון מן עדן כתוב "והאדם ידע את תהו אשתו"¹, כלומר שידע את חוה לפני שגורשו מן עדן². אבל אם היה כתוב 'ידע האדם את חוה אשתו', היה משמע שידע את חוה אחר שגורשו מן עדן. אמנם כיון שכתוב 'והאדם ידע', הלשון 'ידע' היינו עבר מוקדם, עיין עיון בענין 'לשון עבר קל בתנ"ך', דף ???.

במקומות רבים מצינו גם הפסק פרשה פתוחה או סתומה וגם עבר קל, כדי לרמוז שפרשה זו אינה במקומה.

ז. הפסק אחר פרשה

אחר כל שירה יש הפסק פ³.

אחר פרשה המסיימת ב"זאת תורת" יש הפסק פ².

אחר מקום שנאמר "פי תועבת ה' כל עשה אלה" יש הפסק פ³.

אחר שנראה כבוד ה' לרעה יש הפסק פ⁴, אבל אחר שנראה כבוד ה' לטובה אין הפסק⁵.

אחר שנאמר "כאשר צוה ה' בבנין והקמת המשכן⁶, בקרבן פסח⁷ ובמקומות נוספים⁸, יש הפסק. וכן במקום שיש פסוק שממשיך את הסיפור, אחר אותו פסוק יש הפסק⁹.

ט. עשרת המכות

קודם המכה	קודם ההתראה	התראה	
ס	ס	"לך אל פרעה בפקר, הנה יצא הפימה, ונצבת לקראתו על שפת היאר"	דס
אין הפסק	פ	"בא אל פרעה"	צפרדע
ס		אין התראה	כינים
אין הפסק	ס	"השכם בפקר, והתצב לפני פרעה, הנה יצא הפימה"	ערוב
אין הפסק	פ	"בא אל פרעה"	דבר
פ		אין התראה	שחין
פ	ס	"השכם בפקר, והתצב לפני פרעה"	ברד
ס	פ	"בא אל פרעה"	ארבה
פ		אין התראה	חושך
ס	ס	ה' אינו מצוה את משה רבינו להתרות את פרעה	בכורות

י. מקומות תמוהים שאין בהם הפסק

אין הפסק בתחילת הקלקול שגרם למבול¹⁸. [יתכן לרמז שהקלקול התחיל כבר קודם, בחטא עין הדעת¹⁸, בחטא הריגת הבל¹⁹ ובחטא עבודה זרה²⁰].

אין הפסק בין בני יפת לבני חם²¹, אבל יש הפסק בין שאר בני חם לכנען²², ובין כנען לבני שם²³. [יתכן משום שאר בני חם היו בינונים, כלומר שלא היו צדיקים אך גם לא רשעים, אבל כנען היה רשע, לפיכך הפסיק בין כנען לשאר בני חם. וכיון ששם היה צדיק, הפסיק בין כנען הרשע לשם הצדיק].

הפסק: לפני כל מכה יש הפסק (או קודם ההתראה, או קודם המכה עצמה, או קודם שניהם). כל מכה שיש בה התראה, יש הפסק לפני ההתראה (ופעמים גם לפני המכה). בשלוש מכות (כינים, שחין, חושך) שאין בהן התראה, יש הפסק קודם המכה עצמה. בכל מקום שיש הפסק לפני המכה עצמה (דם, כינים, שחין, ברד, ארבה, חושך בכורות) נאמר "ויאמר ה'", ובכל מקום שאין הפסק לפני המכה עצמה (ערוב, דבר) לא נאמר "ויאמר ה'", חוץ מלפני מכת צפרדע, שאף על פי שאין הפסק לפני המכה, נאמר "ויאמר ה"¹⁷, וצריך עיון למה אין שם הפסק.

מקורות

1. בראשית (ד א). 2. ויקרא (ו לו, יא מו, יב ז, יג נט, יד לב, יד נד-נו, טו לב), במדבר (ה כט, ו כא). 3. דברים (יח יב-יג, כב ה, כה טז).
4. שמות (טז י), במדבר (יד י, טז יט, יז ח אחר שמשמה ואהרן באים אל פתח אהל מועד, כ ה).
5. שמות (מ לד, לה), ויקרא (ט כג).
6. שמות (לט א, ה, ז, כא, כט, לא לב, מג מ טז, יט, כא, כג, כה, כז, כט, לב).
7. שמות (יב כח, ט).
8. ויקרא (ח לו, טז לד, כד כג), במדבר (א יט, נד, ג נא, ד מט, טו לו, יז כו, יא, לו ז, לד כט), דברים (כח סט).
9. שמות (ז ו-ז, לח כב-כג, מט מב-מג), במדבר (ב לג-לד, ג מב-מג, ח ג-ד, כו כב-כג).
10. ויקרא (ח ט, יג, יז, כא, כט, ט ז, י, כא).
11. שמות (לט ה באמצע ענין האפור, לט כא באמצע אפור, שיש מעיל האפור), ויקרא (י טו), במדבר (ח כ, ט ה, כ כו, כ ד, ז א, לא, מא, מז, לו י), דברים (א ג, ו, ג, ט, טז, לד ט).
12. שמות (לה א, ד, י, לו א), ויקרא (ח ה, י טו), במדבר (לד יג, לו ו), דברים (ב לו, ו, כ טז).
13. ויקרא (יז ב), במדבר (יט ב, ל ב, לא בא).
14. במדבר (ו כג-כו).
15. בראשית (לה כב). 16. תרגום ירושלמי (בראשית לה כב), גמ' (שבת נה:).
17. רש"י (בראשית שם). 17. שמות (ח א). 18. בראשית (ג ו).
19. בראשית (ד ח). 20. בראשית (ד כו), רש"י (שם).
21. בראשית (י ו). 22. בראשית (י טו). 23. בראשית (י כא).

הערות

א. היינו 'עבר מוקדם' בלשון הכתב והקבלה (בראשית ד א), או 'עבר גמור' בלשון המלבי"ם (ויקרא יב ב). **ב.** רש"י (בראשית ד א). אבל האבן עזרא ורבנו בחיי (שם) חולקים וסוברים שאדם ידע את אשתו אחר הגירוש מגן עדן, ואע"פ שהוא לשון עבר קל. **ג.** אחר שירת הים (שמות טו כ), ואע"פ ששירת מרים שאחריה היא המשך לשירת הים. אחר שירת הברא (במדבר כא כא), ואחר שירת האזינו (דברים לב מד). **ד.** או שנאמר "ככל אשר צוה", או "כל אשר", או שהפסוק מסיים "את משה", או "וכן עשו", או "ויברך אותם משה", או "אותו כן עשה". **ה.** ס בין תולדות חם לתולדות שם (בראשית י ב), ס בין תולדות תרח לתולדות אברהם (שם יא לב), ס אחרי לידת ישמעאל (שם טז טז), ס אחרי לידת מואב ועמון (שם יט לח), פ אחרי סיפור גירוש ישמעאל (שם כא כא), פ לפני (שם כב ב) ואחרי (שם כד) תולדות בתואל, פ לפני (שם כה יב) ואחרי (שם יח) תולדות ישמעאל, ס לפני (שם כו לד) ואחרי (שם לה) נשואי עשו, ס לפני (שם כח ט) נשואי עשו למחלת, פ לפני (שם לו א) ואחרי (שם מג) תולדות עשו ושעיר, ס לפני פרשת בלעם (במדבר כב ב), פ אחרי פרשת בלעם (שם כד כה), ואע"פ שממשיך לספר בענין בנות מואב, שהוא תוצאת מעצמו של בלעם. **ו.** הקדמה לדיני הקרבנות (ויקרא א א-ב), ופרטי עולת

בקר (שם ג). **ז.** פרטי מיני המנחות (שם ב ד-ז), וסיום ענייני המנחות (שם ח-י). **ח.** הקדמה לקרבן חטאת (שם ד א-ב), ופרטי ענין חטאת כהן המשיח (שם ג). **ט.** פרטי קרבן עולה ויורד (שם ה א-ב), וסיום "מאחת מאלה" (שם יג). **י.** פרטי בעלי חיים טהורים וטמאים (שם יא א-מג), וסיום עניינם (שם מד-מו). **יא.** פרטי ענין צרעת האדם (שם יג א-מד), וסיום ענייניו (שם מה-מו). **יב.** פרטי ענייני צרעת (שם א-יד, ג), וסיום הענין (שם נד-נו). **יג.** פרטי ענייני זב, בעל קרי, נדה וחבה (שם טו א-ל), וסיום עניינם (שם לא-לג). **יד.** הקדמה למצות קדושים תהיו (ויקרא יט ב), פרטי המצוה (שם ג-ל) (באמצע יש גם פ וגם ס), סיום המצוה (שם לו), סיום נוסף למצוה (שם כ כב-כח). **טו.** הקדמה למצות המועדים (ויקרא כג א-ב), שבת (שם ג, רש"י שם) פ בטופר, הקדמה למועדים (שם ד), פרטים (שם ה-מג) (באמצע יש פ וגם ס), סיום (שם מד). **טז.** הקדמה למנין לויים (במדבר ג ד-ז), מנין בני גרשון (שם כא כו), ס, בני קהת (שם כז-לב), בני מררי (שם לג-לז), סיום (שם לח-לט). **טז.** פקודת בני לוי מבין שלשים לבן חמישים (במדבר ד לד-מז) (יש ס בין פקודת בני קהת לפקודת בני גרשון), סיום (שם מו-מט). **טז.** הקדמה למנין השבטים (במדבר כו ד), מנין כל שבט (שם ה-ז) (ס בין כל שבט ושבט), סיום (שם נא). **טז.** הקדמה למאכלות אסורות (דברים יד ג), בהמות, דיגים, עופות (שם ד ב) (ס בין כל אחד ואחד), סיום (שם כא). **טז.** הקדמה לפרשת עריות (ויקרא יח א-ה), ס, הקדמה שניה לפרשת עריות (שם ו), ס, פרטי הענין (שם ז-כג), סיום הענין (שם כד-ל). **טז.** הקדמה למנין בני ישראל (במדבר א א-יט), ס, שבט ראובן (שם כ בא), פ, וכן בשאר כל השבטים (שם כב-מג), פ, סיום המנין (שם מד-מו). **טז.** הקדמה לענין הדגלים (שם ב א-ב), דגל מחנה יהודה, (שם ג-ט), ס, וכן בין שאר כל הדגלים (שם י-כה), פ אחר דגל דן (שם כה-לא), סיום ענין הדגלים (שם לב-לד). **טז.** הקדמה לפרשת ברכת כהנים (שם ו כב-כג), ס, פרטי הברכה (שם כד-כו), ס בין כל פרטי הברכות, סיום הברכה (שם כז). **טז.** "ויקהי אחרי המגפה פ ויאמר ה' אל משה ואל אלעזר בן אהרן הבהן לאמר" (במדבר כו א). **טז.** "ונעבר מאת אחינו בני עשו הישבים בשעיר מדרבה הערבה מאילת ומעצין גבר ס ונפן ונעבר דרך מדרב מואב" (דברים ב ח). **טז.** "לא תרצה ס לא תנאף ס לא תגנב ס לא תענה ברעך" (שמות כ יב, דברים ה טז). אמנם היינו דווקא לפי הטעם התחתון, אבל לפי הטעם העליון יש בכולם סוף פסוק. **טז.** "לא תחמד בית רעה ס לא תחמד אשת רעה, ועבדו ואתו, שורו וחמרו, וכל אשר לרעה" (דברים ה יז). **טז.** "ולא תחמד אשת רעה ס ולא תתאנה בית רעה, שודו, ועבדו ואתו, שורו וחמרו, וכל אשר לרעה" (דברים ה יז). **טז.** שמות (י ד-יב כט), והפרטים מבוארים ברשימה של ההפסקות בסוף העיון. **יא.** "ויקהי פי החל האדם לרבה" (בראשית ו א).

אינ הפסק בין הכתוב "וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ" **גִּשְׁוֹן**¹, לבין הכתוב בסוף חיי יעקב "וַיְהִי יַעֲקֹב" **יתכן** הטעם שאין הפסק בין הנמכר לנכרי⁴, לאיסור עבודה זרה⁵, משום ששם הוא אזהרה לנמכר לנכרי שלא יעשה כמעשי רבו⁶, והרי זה המשך אחד. **אמנם** יש מקומות שצריך עיון למה אין הפסק^א. דבר אחר, שבקש לגלות את הקץ לבניו, ונסתם ממונו^א.

רשימת הפרשיות שבתורה

הקדמה:

פ היינו 'פרשה פתוחה', והוא סימן להפסק גדול. **ס** היינו 'פרשה סתומה', והוא סימן להפסק קטן.

חומש בראשית

לא במקומה ^ב	דיבור ה'	מצוה	ס (48)	פ (43)	בראשית (91)
חומש בראשית.					א א
ששת ימי בראשית.	*			פ (1)	א ו
	*			פ (2)	א ט
	*			פ (3)	א יד
	*			פ (4)	א כ
	*			פ (5)	א כד
שבת.				פ (6)	ב א
תולדות השמים והארץ. הפרשה שלא במקומה, שהרי היא חזרה על מעשה הבריאה.	*			פ (7)	ב ד
קללת חוה: "אֵל הָאִשָּׁה אָמַר". קללת אדם: "וּלְאָדָם אָמַר". שניהם עבר מוקדם, ויש מפרשים שהם לא במקומם, משום שקילל את האדם לפני חוה, וקלל את חוה לפני שקלל הנחש (עיון עיון בענין 'לשון עבר קל במשנה', דף ???).	*		ס (1)		ג טו
	*		ס (2)		ג יז
גירוש אדם וחווה מגן עדן.	*			פ (8)	ג כב
לידת וסיפור מעשה קין והבל. "וַיְהִי כִּי חָטָא אָדָם". לדעת רש"י (שם) הפרשה שלא במקומה, משום שאדם ידע את חוה לפני שחטא ונטרד מגן עדן (עיון עיון בענין 'לשון עבר קל במשנה', דף ???).	*		ס (3)		ד א
תולדות אדם. הפרשה שלא במקומה, שהרי הפרשה חוזרת על תולדות האדם.	*		ס (4)		ה א
עשרה דורות מאדם עד נח. הפרשה שלא במקומה, שהרי כל דור חוזר לזמן הקודם למיתת מי שקדמו.	*		ס (5)		ה ו
	*		ס (6)		ה ט
	*		ס (7)		ה יב
	*		ס (8)		ה טו
	*		ס (9)		ה יח
	*		ס (10)		ה כא
	*		ס (11)		ה כה
	*		ס (12)		ה כח
	*		ס (13)		ה לב

בראשית (91)	פ (43)	ס (48)	דיבור ה'	מצוה	לא במקומה
וה	פ (9)				מחשבת ה' על המבול.
וט	פ (10)				סיפור תולדות נח הצדיק.
ויג		ס (14)	*		צווי בנין תיבה (תחילת סיפור המבול).
חטו		ס (15)	*		צווי יציאה מן התיבה.
טח		ס (16)	*		הקמת ברית עם נח ובניו.
טיח	פ (11)				שכרות נח אחר המבול, וקללת כנען.
יא	פ (12)			*	תולדות בני נח, יפת וחס ² . הפרשה שלא במקומה, שהרי תולדות בני נח החלו לפני מיתתו של נח. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול קודם תולדות נח, משום שהפסוק הקודם לו מסיים במיתת נח שהוא האחרון מן עשרת דורות ³ שמאדם עד נח].
יטו		ס (17)		*	תולדות כנען. "וּכְנַעַן יָלַד", היינו עבר מוקדם שלא במקומו, שהרי תולדות כנען מובאים לפני גמר תולדות שאר בני נח. [יתכן הטעם הפסק לפני תולדות כנען, משום חשיבתו שכבש את ארץ ישראל, שאומר "וַיְהִי גְבוּל הַקְּנַעֲנִי" ⁴ , שהוא לשון שאינו נמצא בשאר תולדות בני נח].
יכא		ס (18)		*	תולדות שם. "וַלְשֵׁם יָלַד", היינו עבר מוקדם שלא במקומו, שהרי תולדות שם צריכים להיות לפני גמר תולדות כנען בן חם. וכן הפסיק כדי להבדיל בין תולדות כנען הרשע לתולדות שם הצדיק.
יאא	פ (13)				מגדל בבל.
יא י	פ (14)			*	תחילת עשרה דורות מנח עד אברהם אבינו ⁵ . הפרשה שלא במקומה, שהרי תולדות שם מתחילים לפני מגדל בבל.

הערות

א. אין הפסק בסיפור של יוסף עם המצרים לגבי הרעב (בראשית מז א), ותמוה שהרי זה נמצא בין הפסוקים השייכים לבני ישראל "וַיִּכְלְלָ יוֹסֵף אֶת אֲבִיו וְאֶת אָחִיו וְאֶת כָּל בְּיַת אֲבִיו לְחֵם לְפִי הַשֶּׁף" (שם יב) "וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם" (שם כז). ובפרט קשה לפי מה שפירש רש"י (שם א) שהכתוב של יוסף עם המצרים חוזר לתחילת שני הרעב, שאם כן הוא שלא במקומו, והיה צריך להפסיק ביניהם. אין הפסק לפני "וַיֵּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה" בציווי מכת צפרדע (שמות ח א). אין הפסק בין דין מכשפה לשוכב עם בהמה (שמות כב יח). אין הפסק בין קללת דיין (ברכת ה), ביכורים ותרומה, פדיון בכור, שבעת ימים של בהמה ובשר טרפה (שמות כב כז-ל). אין הפסק בין דיני בית דין, לחיצת גר, שביעית, הזכרת עבודה זרה, שלוש רגלים, ביכורים ובשר בחלב (שמות כג ו יט). אין הפסק בין מצות קדושים תהיו, מורא אב ואם, שבת, אלילים, פיגול, פאה, לקט, גניבת ממון, כפירת ממון, שבועת שקר, כובש שכר שכיר, גזילה, איחור שכר שכיר, קללת חרש, הכשלת עור, עוול במשפט, איסור כיבוד גדול בדין, משפט צדק, לשון הרע, עמידה על דם רעך, שנאת אה, תוכחה, הלבנת פנים, נקימה, נטירה, אהבת רעים, כלאי בהמה, כלאי זרע, שעטנו ושפחה חרופה (ויקרא יט א-כב). אין הפסק בין דין ערלה, נטע רבעי, אכילה על הרם, מנחש, מעונן, הקפת הראש והזקן, כתובת קעקע, זנות בתו, שבת, מורא מקדש, אוב וידעוני, קימה והידור פני שיבה וזקן ומצות יראת ה' (שם כג-ל). אין הפסק בין מצוות כלליות בעבודת ה' (שם כ כב-כז) לפרט עונשם של אוב וידעוני (שם כז). יש הפסק בין בני גרשון לבני קהת (במדבר ג כז), ואילו בין בני קהת לבני מררי (שם לג) אין הפסק. אין הפסק בין עבודת הלויים לפקודת משפחות בני קהת (שם ד לד), ואילו בין פקודת משפחות בני קהת לפקודת משפחות בני גרשון (שם לח) יש הפסק. אין הפסק לפני ואחרי הפסוקים "וַיְבִנֵי יִשְׂרָאֵל נִסְעוּ מִבְּאֵרַת בְּנֵי יַעֲקֹב מוֹסְרָה, שָׁם יָתַת אֶהֱרָן וְגו' מִשָּׁם נָסְעוּ הַגִּדְגָּה וּמִן הַגִּדְגָּה יִטְבְּתָה" (דברים י ז-ו), אע"פ שפסוקים אלו הם שלא במקומם (עיי"ש ברש"י). אין הפסק בין ברכת הן לברכת נפתלי (שם לג כג). עיי' לעיל (אות ה) בענין הפסק קודם פרשה שאינה במקומה. ג. [יתכן שהטעם שאין הפסק בין יפת לחם, משום שחם אינו חשוב בפני עצמו].

מקורות

1. בראשית (מז כז).
2. בראשית (מז כח).
3. רא"ם (בראשית מז כח).
4. ויקרא (כה מז).
5. ויקרא (כו א).
6. רש"י (ויקרא כו א).
7. משנה (אבות ה ב).
8. בראשית (י יט).
9. משנה (אבות ה ב).

בראשית (91)	פ (43)	ס (48)	דיבור ה'	מצוה	לא במקומה
יא יב		ס (19)			*
יא יד		ס (20)			*
יא טז		ס (21)			*
יא יח		ס (22)			*
יא כ		ס (23)			*
יא כב		ס (24)			*
יא כד		ס (25)			*
יא כו		ס (26)			*
יא א	פ (15)		*		*
יא ב	פ (16)				
יא ג	פ (17)				
יא ד	ס (27)				
יא ה	ס (28)				
יא ו	ס (29)				
יא ז	ס (30)		*		
יא ח	פ (18)				
יא ט	ס (31)		*		
יא י	ס (32)		*		
יא יא	פ (19)				
יא יב	פ (20)				
יא יג	פ (21)				
יא יד	פ (22)				
יא טו	ס (33)				
יא טז	פ (23)				
יא יז	פ (24)				
יא יח	פ (25)		*		
יא יט	פ (26)				

עשרה דורות מנח לאברהם¹. הפרשה שלא במקומה, שהרי כל דור חוזר לזמן הקודם למיתת מי שקדמו.

תחילת פרשת אברהם אבינו. הטעם שיש הפסק גדול, כדי להבדיל בין תולדות רשעים (תרח) לתולדות צדיקים (אברהם). וההפסק הוא שלא במקומו, משום שפרשת לך לך היה לפני מיתת תרח.

אברהם אבינו יוצא מארץ ישראל. טעם ההפסק, משום שהציאה מארץ ישראל הוא היפך מטרתו².

מלחמת המלכים.

ברית בין הבתרים.

לקיחת הגר ולידת ישמעאל.

ציווי ברית מילה. טעם ההפסק, כדי להבדיל בין תולדות רשעים (ישמעאל) לתולדות צדיקים (אברהם).

שינוי שם 'שרי' ל'שרה', בשורת לידת יצחק³.

ביאת המלאכים לאברהם אבינו בדרכם להשחית את סדום⁴.

מעשה אבימלך. הפרשה שלא במקומה, שהרי אברהם אבינו נסע לפני לידת מואב ועמון. וכן מפסיק כדי להבדיל בין תולדות רשעים (מואב ועמון) לתולדות צדיקים (אברהם). [יתכן שיש רק הפסק קטן לפני מעשה אבימלך, משום שנסייעת אברהם אבינו לאבימלך היא תוצאה ממעשה סדום, או ממעשה לוט⁵].

לידת יצחק אבינו. "וה' פקד את שרה", היינו עבר מוקדם שלא במקומו, שהרי ה' פקד את שרה לפני שריפא את אבימלך⁶.

כריתת ברית בין אברהם אבינו לאבימלך. טעם ההפסק, כדי להבדיל בין תולדות רשעים (ישמעאל) לתולדות צדיקים (אברהם).

עקידת יצחק אבינו.

לידת רבקה. לפני ואחרי תולדות בתואל יש הפסק גדול, כדי להבדיל בין תולדות רשעים לתולדות צדיקים.

מיתת שרה וקבורתה.

שילוח אליעזר לקחת אשה ליצחק אבינו. [יתכן שיש רק הפסק קטן בין שרה לרבקה, משום שרבקה היתה במקומה של שרה⁷].

פטירת אברהם אבינו.

תולדות ישמעאל. לפני ואחרי תולדות ישמעאל יש הפסק גדול, כדי להבדיל בין תולדות רשעים לתולדות צדיקים.

תולדות יצחק (יעקב ועשו). הפרשה שלא במקומה, שהרי תולדות יצחק קדם למיתת ישמעאל.

יצחק ואבימלך.

בראשית (91)	פ (43)	ס (48)	דיבור ה'	מצוה	לא במקומה
כו לד		ס (34)			נשואי עשו. לפני ואחרי נישואי עשו יש הפסק, כדי להבדיל בין תולדות רשעים לתולדות צדיקים.
כו א		ס (35)			ברכות יצחק.
כז י		ס (36)		*	יעקב יוצא לחוץ לארץ. הפרשה שלא במקומה, שהרי יעקב הלך לפדן ארם י"ד שנים אחרי שעשו נשא את מחלת ³ . וכן מפסיק כדי להבדיל בין תולדות עשו הרשע לתולדות יעקב הצדיק.
לב ד	פ (27)				יעקב חוזר לארץ ישראל.
לג יח		ס (37)			תחילת מעשה שכם.
לד א		ס (38)			מעשה דינה.
לה א	פ (28)		*		ה' מצוה את יעקב שילך לבית אל.
לה ט	פ (29)				"וַיָּרָא אֱלֹהִים", ה' משנה שם יעקב לישראל.
לה כב	פ (30)				"וַיְהִי בְּנֵי יַעֲקֹב שָׁנִים עָשָׂר", הוא מנין הראשון של השבטים. [יתכן הטעם שהפסיק באמצע הפסוק, כדי לרמז שאפילו אחר מעשה ראובן, בני יעקב כולם צדיקים].
לו א	פ (31)		*		תולדות עשו. "עָשָׂו לָקַח אֶת נְשָׁיו", היינו עבר מוקדם שאינו במקומו, שהרי נשואי עשו קדמו ללידת בני יעקב. וכן מפסיק כדי להבדיל בין תולדות רשעים לתולדות צדיקים.
לו כ	ס (39)				בני שעיר.
לו לא	פ (32)				מלכי אדום. טעם ההפסק, כיון שתקופתם היתה תקופה של שנים רבות.
לו א	פ (33)		*		תולדות יעקב ובניו. "וַיָּשָׁב יַעֲקֹב", היינו פרשה שלא במקומה, שהרי מכירת יוסף קדמה לאלופי עשו. והטעם שיש הפסק גדול בין עשו ליעקב, כדי להבדיל בין תולדות רשעים לתולדות צדיקים.
לח א	פ (34)				מעשה יהודה ותמר.
לט א	ס (40)		*		יוסף במצרים. "וַיֹּסֶף הַיָּוֵד מִצְרָיִמָה", היינו עבר מוקדם שלא במקומו, שהרי יוסף הורד מצרימה לפני לידת פרץ וזרת.
מ א	פ (35)				אסירת שר המשקים ושר האופים. טעם ההפסק, משום שהוא תחילת ישועתו של יוסף.
מא א	פ (36)				חלום פרעה. טעם ההפסק, משום שהוא הצלתו של יוסף מהבור.
מד יח	ס (41)				יהודה ויוסף. טעם ההפסק, משום שהוא התגלות יוסף לאחיו.
מו ח	ס (42)				מנין ישראל היורדים מצרימה. טעם ההפסק, משום שהוא תחילת הופעת עם ישראל.
מו כח	ס (43)		*		"וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו", היינו עבר מוקדם שלא במקומו, שהרי הוא קודם לכתוב "וַיָּבֵאוּ מִצְרָיִמָה יַעֲקֹב וְכָל זָרְעוֹ אִתּוֹ" ⁴ , וכוונתו להדגיש בזה שיעקב כבר שלח את יהודה לתקן לו בית תלמוד ⁵ .
מוח א	פ (37)				ברכת מנשה ואפרים. טעם ההפסק, משום שהם תחילת דור שאחרי השבטים.

הערות

מקורות

- א. כלשון רש"י (בראשית יב ז) 'לנסותו אם יהרהר אחר דבריו של הקב"ה, שאמר לו ללכת אל ארץ כנען, ועכשיו משיאו לצאת ממנה'. ב. על דרך הרוב לפני "ויאמר (לו או עוד) אלהים" אינו הפסק, עיין לעיל (אות ה) 'הפסק לפני פרשה', כללי הפסק בדיבור ה'. ג. על דרך הרוב לפני "ויא (אליו) ה'" אינו הפסק (בראשית יב ז, כו ב, כד, דברים לא טו). ד. 'בשראה שחרבו הכרכים ופסקו העוברים והשבים, נסע לו משם. דבר אחר, להתרחק מלוט שיצא עליו שם רע שבא על בנותיו' (רש"י בראשית כ א, כא לד). ה. 'וינחם יצחק אחרי אמו, נעשית דוגמת שרה אמו' (רש"י בראשית כד טו). ו. הוא מקום יחידי בתורה שנוכר צירוף זה. ז. לשון רש"י (בראשית לה כב) 'מתחיל לענין ראשון, משנולד בנימין נשלמה המטה, ומעתה ראויים להמנות, ומנאן.'

בראשית (91)	פ (43)	ס (48)	דיבור ה'	מצוה	לא במקומה
מט א	פ (38)				
מט ה	פ (39)				
מט ח	פ (40)				ברכות בני לאה (ראובן, שמעון ולוי, יהודה, זבולון, יששכר).
מט יג	פ (41)				
מט יד	פ (42)				
מט טז	ס (44)				
מט יט	ס (45)				ברכת בני השפחות (דן, גד, אשר, נפתלי).
מט כ	ס (46)				
מט כא	ס (47)				
מט כב	ס (48)				ברכת יוסף. [יתכן שהטעם שיש רק הפסק קטן בין ברכת יוסף לברכת בני השפחות, ואילו בשאר בני רחל ולאחריה הפסק גדול, כדי לרמזו השייכות שבין יוסף לבני השפחות, שהיא מקרבים ¹].
מט כז	פ (43)				ברכת בנימין. הפסק גדול, כיון שהוא לפני ברכת בן רחל.

חומש שמות

שמות (164)	פ (69)	ס (95)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה ^א
א א						חומש שמות.
א ח	פ (1)					תחילת השיעבוד.
ב א	פ (2)					לידת משה. טעם ההפסק, משום שהוא תחילת הגאולה.
ב כג	פ (3)					מיתת פרעה. טעם ההפסק, משום שה' שמע לצעקת בני ישראל.
ג א	ס (1)			*		מינויו של משה רבינו כדי להוציא את בני ישראל ממצרים. "וּמִשָּׁה הָיָה רָעָה", היינו עבר מוקדם שלא במקומו, שהרי משה רבינו היה כבר רועה לפני מיתת פרעה.
ד יח	פ (4)					משה מתחיל בשליחותו.
ד כז	פ (5)			*		אמירת ה' לאהרן. טעם ההפסק, משום שהוא תחילת התחברות אהרן לשליחות.
ו ב	ס (2)					התחדשות השליחות אחר סירובו של משה ² . הטעם שיש רק הפסק קטן, משום שלשון הכתוב הוא "וַיִּדְבֶּר אֱלֹהִים" ² .
ו י	פ (6)		*			צווי למשה רבינו ללכת לבדו, וסירוב משה.
ו יג	פ (7)		*			צווי למשה ולאהרן שילכו יחדיו.
ו יד	ס (3)					יחוס משה ואהרן.
ו כט	ס (4)		*		*	צווי למשה רבינו ללכת לבדו, וסירובו. הפרשה שלא במקומה, אלא 'הוא הדבור עצמו למעלה וכו', כאדם האומר נחזור על הראשונות ² . [יתכן שהטעם שהוא רק הפסק קטן, משום שהוא מחובר למקרא שלפניו].

שמות (164)	פ (69)	ס (95)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
ז א	פ (8)			*		מינוי משה ואהרן בכללות, וקבלתם.
ז ח	פ (9)			*		מופת התנין.
ז יד		ס (5)		*		התראת מכת דם ¹ . [אף על פי שמכת דם היא תחילת עשרת המכות, יתכן שאין הפסק גדול קודם המכה, משום שמכת דם היא המשך למופת התנין, כמו שנאמר ² "ולא שת לבו גם לזאת", לא למופת התנין, ולא למכת דם ³].
ז יט		ס (6)		*		ציווי מכת דם.
ז כו	פ (10)			*		התראת מכת צפרדע.
ח יב		ס (7)		*		מכת כינים.
ח טז		ס (8)		*		התראת מכת ערוב.
ט א	פ (11)			*		התראת מכת דבר.
ט ח	פ (12)			*		מכת שחין.
ט יג		ס (9)		*		התראת מכת ברד.
ט כב	פ (13)			*		ציווי מכת ברד.
י א	פ (14)			*		התראת מכת ארבה.
י ב		ס (10)		*		ציווי מכת ארבה.
י כא	פ (15)			*		מכת חושך.
י אא	פ (16)			*		התראת מכת בכורות (ה' למשה).
י אד		ס (11)				התראת מכת בכורות (משה לפרעה).
י אט		ס (12)		*		אמירת ה' למשה שפרעה לא ישמע.
י בא		ס (13)		*	*	ה' מצוה למשה סדר הפסח. [יתכן שיש רק הפסק קטן לפני ציווי סדר הפסח, כדי לאחדו עם מכת בכורות (שקדמה למצוה), שמוצוה פסח היתה השמירה שלהם מהמכה ⁴ . או משום שמוצוה הפסח ברובה אינה שייכת לדורות].
י באא	פ (17)			*		משה מצוה את סדר הפסח לבני ישראל.
י בכט		ס (14)				מכת בכורות. [יתכן שהטעם שיש רק הפסק קטן לפני מכת בכורות, משום שהוא המשך מהענין הקודם, שכיון שבני ישראל עשו את הפסח, לפיכך הביא ה' את מכת בכורות, וזכו ישראל לגאולה].

הערות

- א. עי' לעיל (אות ה) בענין 'הפסק קודם פרשה שאינה במקומה'. ב. לשון רש"י (שמות ה כב) 'קובל אני על ששלחתני'. ג. כל "וידבר אלהים" הוא הפסק קטן (בראשית ח טו, שמות ו ב, כ א). ד. "ויהי ביום דבר ה' אל משה בארץ מצרים פ וידבר ה' אל משה" (שמות ו כח-כט, רש"י שם). ה. עי' לעיל (אות ט) בענין 'עשרת המכות'. ו. "וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, ופסח ה' על הפתח, ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגח" (שמות יב כג).

מקורות

שמות (164)	פ (69)	ס (95)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
יב לז	פ (18)					יציאת מצרים.
יב מג	פ (19)		*	*	*	פרטי מצות קרבן פסח. הפרשה שלא במקומה, שהרי כבר נאמרת ב"ד בניסן ¹ .
יב נא		ס (15)				יציאת מצרים.
יג א	פ (20)		*		*	דיבור ה' לגבי קידוש בכור.
יג יא	פ (21)			*	*	משה מוסר לישראל את דיני הבכורה ² .
יג יז		ס (16)				"וְהָיָה בְשֵׁלַח פְּרִיעָה" ³ .
יד א	פ (22)		*			מחשבת ה' שפרעה ירדוף אחר בני ישראל.
יד טו	פ (23)			*		ירידת בני ישראל לים סוף.
יד כו	פ (24)			*		סיום השעבוד, הטיית משה רבינו את ידיו על המים, השבת המים.
טו א	פ (25)					שירת הים.
טו כ	פ (26)					אחר כל שירה יש הפסק גדול ⁴ .
טו כב		ס (17)				סיום סיפור קריעת ים סוף, והגעת ישראל למרה.
טו כז		ס (18)				הגעת ישראל לאלים ולמדבר סיני.
טז ד		ס (19)		*		תשובת ה' לתלונת ישראל על הלחם.
טז יא	פ (27)		*			פרשת המן. וכן יש הפסק משום שהוא דיבור ה' אחר שנראה כבוד ה' לרעה.
טז כח	ס (20)			*		דיבור ה' למשה על שלא שמרו ישראל את השבת.
יז א	פ (28)				*	מסעי ישראל לרפידיים. הפרשה שלא במקומה, משום שבסוף פרשת המן מזכיר מעשים שהיו אחר בנין המשכן ובסוף ארבעים שנה ⁵ , ואילו עתה חוזר לספר מה שאירע מיד אחר צאתם ממצרים.
יז ח	פ (29)					תחילת מלחמת עמלק.
יז יד	פ (30)			*		חיוב מחיית עמלק.
יח א	פ (31)					פרשת יתרו.
יט א	פ (32)					סיפור קבלת התורה.
כ א	ס (21)					פתיחה לעשרת הדברות. הטעם שיש רק הפסק קטן, משום שלשון הכתוב הוא "וידבר אלהים" ⁶ .
כ ב	ס (22)			*		דיבור א' מציאות ה', דיבור ב' שלא לעבוד עבודה זרה. [יתכן הטעם שאין הפסק בין שני דברות הראשונות, לרמז ששמעו שניהם מפי הגבורה ⁷ , שהאמונה בה' והמניעה מעבודה זרה הם ענין אחד, שהעובד עבודה זרה מכחיש האמונה בה'!].
כ ז	ס (23)			*		דיבור ג' כבוד ה' (שלא להשבע בשמו לשוא).
כ ח	פ (33)			*		דיבור ד' שבת. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול לפני הדיבור על השבת ⁸ , לרמז שעד כאן היו דברות על כבוד ה'!].

שמות (164)	פ (69)	ס (95)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
כיב	ס (24)				*	
כיג	ס (25)				*	שש דברות אחרונות ¹ . דיבור ה' כיבוד אב ואם. דיבור ו' לא תרצח. דיבור ז' לא תנאף. דיבור ח' לא תגנוב. דיבור ט' לא תענה ברעך עד שקר. דיבור י' לא תחמוד בית רעך.
כיד	ס (26)				*	
כז	ס (27)				*	
כח	ס (28)				*	
כט	ס (29)				*	
כ"א	ס (30)				*	לא תחמוד אשת רעך. [יתכן הטעם שיש הפסק באמצע הדיבור בין חמדת בית לחמדת אשת איש, משום שאשת איש הוא איסור שכיח ²].
כ"ב	פ (34)				*	כל העם רואים את הקולות, הפרשה שלא במקומה, שהרי זה היה לפני גמור הלוחות.
כ"ג	ס (31)			*	*	מצות נוספות כהמשך למתן תורה.
כ"ד	פ (35)				*	עבד עברי. טעם ההפסק, משום שהוא תחילת דיני חושן משפט.
כ"ה	ס (32)				*	אמה עבריה.
כ"ו	ס (33)				*	רוצח במזיד ובשוגג.
כ"ז	ס (34)				*	המשך דיני רוצח במזיד. [יתכן הטעם שיש הפסק באמצע דיני רוצח, משום שהדין של מעם מובחי תקחנו למות הוא חייב על בית דין].
כ"ח	ס (35)				*	מכה אביו.
כ"ט	ס (36)				*	גונב איש ומכרו.
כ"י	ס (37)				*	מקלל אביו.
כ"ב	ס (38)				*	מוזיק אדם.
כ"ג	ס (39)				*	אדון המכה את עבדו ומיתו.

הערות

מקורות

א. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול באמצע מצות בכור שמשה רבינו מוסר לישראל, הוא כדי לרמוז שפרשת 'קדש לי כל בכור', ופרשת 'והיה כי יביאך', הם שני פרשיות בתפילין (ש"ע א"ח סי' לב ס"א). או משום שתחילה בפסוק ב' ה' אמר למשה רבינו את מצות בכור, ואילו בהמשך מפסוק ג' עד פסוק י' משה רבינו אומר לישראל מצות אחרות, לפיכך יש הפסק גדול אחר כך, ובפסוק י"א משה רבינו מוסר לישראל את מצות בכור]. ב. צ"ע הטעם שבין מצות בכורה לתחילת סיפור יציאת מצרים יש רק הפסק קטן. ג. ע"י לעיל (אות ה) בענין 'הפסק אחר פרשה'. ד. 'לא נאמר מקרא זה עד שנבנה אהל מועד, אלא שנכתב כאן בפרשת המן' (רש"י שמות טו לז). ה. לפני כל 'וידבר אלהים' יש הפסק קטן (בראשית ח טו, שמות ו ב, כ א). ו. אמנם בדברות השניות (דברים ה ז) הוא רק הפסק הפסק קטן. ז. בין כל אחת מהדברות יש הפסק קטן. לפי קריאתם בטעם התחתון ההפסקות נמצאות באמצע הפסוק, אבל לפי קריאתם בטעם העליון ההפסקות נמצאות בסוף הפסוק. ח. [ויתכן שהטעם שלא פתח בחמדת אשת איש, משום שרוב מלחמות שבעולם באים משום חמדת ביתו וממונו. וכן מצינו במדרש (בראשית רבה כב ז) שהמלחמה הראשונה שבעולם (בין קין והבל) היתה על חלוקת העולם. וכן התיבה 'מלחמה' היא משורש 'לחם', כמו שנאמר (כמדבר יד ט) "לְחַמְנוּ הֵם", ופירש רש"י (שם) נאכלם כלחם'. והטעם שהקדים חמדת אשת איש לחמדת שאר קניינים, משום כבודה של אשה].

1. רש"י (שמות יב מג). 2. גמ' (מכות כד, הוריות ח), רש"י (שמות יט יט, במדבר טו כב).

שמות (164)	פ (69)	ס (95)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
כא כב		ס (40)			*	נתכוון להכות את ראובן והכה את שמעון, ומזיק אשה.
כא כו		ס (41)			*	אדון המזיק את עבדו.
כא כח	פ (36)				*	שורו שהרג אדם. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול קודם נזקי שור, משום שמפסיק בדיני אדם המזיק, ומתחיל בדיני נזקים שעל ידי ממונו של אדם].
כא לג		ס (42)			*	היוק בור.
כא לה		ס (43)			*	שור המזיק שור.
כא לו		ס (44)			*	גנב.
כב ד		ס (45)			*	המשלח את שורו להזיק.
כב ה		ס (46)			*	היוק אש.
כב ו		ס (47)			*	שומר חנם.
כב ט		ס (48)			*	שומר שכר.
כב יג	פ (37)				*	שואל ^א .
כב טו		ס (49)			*	פיתוי נערה בתולה ^ב .
כב יז		ס (50)			*	מכשפה, ושוכב עם בהמה ^ג .
כב יט		ס (51)			*	זבח לעבודה זרה, עינוי גר יתום ואלמנה. [יתכן הטעם שאין הפסק בין זבח לעבודה זרה לעינוי גר יתום ואלמנה, משום שעינוי גר פותח בוא"ו החיבור].
כב כד	פ (38)				*	דיני הלואה בריבית, ומשכון ^ד .
כב כז		ס (52)			*	קללת דיון (ברכת ה'), ומצות נוספות ^ה .
כג א		ס (53)			*	דיני בית דין.
כג ד		ס (54)			*	אבדה.
כג ה		ס (55)			*	פריקה.
כג ו		ס (56)			*	דיני בית דין, ומצות נוספות ^ו .
כג כ	פ (39)					עובר מצוייו על המצות לענין המלאך שיביאם לארץ.
כג כו		ס (57)				ממשיך בברכות לישראל, ומסיים במצות ישוב הארץ. [יתכן הטעם שהפסיק באמצע הברכות, כיון שהכתוב "הנה אנכי שלח מלאך" הוא שלא במקומו, שהרי הוא נאמר לאחר שחטאו בעגל, ואילו הברכות שמהפסוק "לא תהיה משכלה" ולהלן נתברכו כבר לפני העגל].
כד א	פ (40)					כריתת ברית קודם מתן תורה. "וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֵלַי ה'", היינו עבר מוקדם שלא במקומו ^ז .
כד יב		ס (58)		*		המשך נתינת התורה ^ח .
כה א	פ (41)		*		*	תחילת פרשת המשכן, ציווי תרומה.
כה י		ס (59)			*	ציווי עשיית הארון.

שמות (164)	פ (69)	ס (95)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
כה כג	פ (42)				*	ציווי עשיית השולחן ¹ .
כה לא	פ (43)				*	ציווי עשיית המנורה.
כו א		ס (60)			*	ציווי עשיית המשכן.
כו טו	פ (44)				*	ציווי עשיית הקרשים.
כו לא		ס (61)			*	ציווי עשיית הפרוכת.
כו א		ס (62)			*	ציווי עשיית מזבח הנחושת.
כו ט		ס (63)			*	ציווי עשיית חצר המשכן.
כו כ		ס (64)			*	ציווי על השמן להדלקת המנורה.
כח א		ס (65)			*	ציווי הקרבת אהרן והבגדים בכללות.
כח ו	פ (45)				*	ציווי עשיית הבגדים בפרטות.
כח יג		ס (66)			*	ציווי עשיית המשבצות. הפרשה שלא במקומה ² .
כח טו		ס (67)			*	ציווי עשיית החושן.
כח לא		ס (68)			*	ציווי עשיית המעיל.
כח לו		ס (69)			*	ציווי עשיית הציץ, ושאר בגדי כהן גדול וכהן הדיוט.
כט א		ס (70)			*	ציווי הלבשת הכהנים, וקרבת המילואים. פרשה זו היא המשך לפרשת בגדי הכהנים, כיון שכולם הם מענין חינוך הכהנים.
כט לח		ס (71)			*	תמיד של כל יום.
לא	פ (46)				*	עשיית מזבח הזהב. הפרשה שלא במקומה ³ .

הערות

מקורות

1. רש"י (שמות כד א).

א. צ"ע למה יש הפסק גדול בין שומר שכר לשואל, שהרי שואל דומה לשומר. ואין לומר ששואל הוא בגדר טובה,

שהרי שומר חינם הוא גם כן בגדר טובה (שעושה טובה לבעל החפץ ששומר חפצו בחינם), ואע"פ כן הוא רק הפסק קטן.
 ב. צ"ע למה יש רק הפסק קטן בין שואל למפתה נערה, שהרי שואל הוא דיני חושן משפט, ומפתה הוא דיני אבן העזר.
 ג. צ"ע למה אין הפסק סין מכשפה לשוכב עם בהמה. ד. צ"ע למה יש הפסק גדול בין עינוי גר יתום ואלמנה לדיני הלואה.
 ה. מצוות ביכורים ותרומה, פדיון בכור, שבעת ימים של בהמה ובשר טרפה. וצ"ע למה אין הפסק בין כל אחד מהמצוות.
 ו. איסור לחיצת גר, מצות שביעית, שבת, עבודה זרה, שלוש רגלים, ביכורים ובשר בחלב. [יתכן הטעם שאין הפסק בין דיני בית דין ללחיצת הגר, בין לחיצת הגר לשביעית, ובין שבת לעבודה זרה, משום שהפרשה השניה מתחילה עם ו' החיבור. והטעם שאין הפסק בין שביעית לשבת, משום ששבת היא המשך לדין שביעית, שהשבת נוהגת אפילו בשנת השמיטה (רש"י שמות כג יב). והטעם שאין הפסק בין עבודה זרה לשלוש רגלים, משום ששלוש רגלים הם המשך לדין שביעית, ששלוש רגלים נוהגים אפילו בשנת השמיטה (שם יז). והטעם שאין הפסק בין שלוש רגלים לביכורים, משום ששלוש רגלים מזכיר את העליה לבית המקדש, לפיכך ממשיך שכשעולה לבית המקדש יביא עמו ביכורים]. ז. אע"פ שהוא דיבור פרטי למשה רבינו, ועל דרך הרוב דיבור פרטי אינו מתחיל בהפסק פרשה, כיון שהדיבור היה בשביל קבלת הלוחות, מפסיק הפרשה. ח. צריך עיון למה בין הארון והשולחן ובין השולחן למנורה יש הפסק גדול, ואילו בין המנורה למשכן יש רק הפסק קטן. ט. לשון רש"י (שמות כח יד): 'ולא זה הוא מקום צוואת עשייתן של שרשרות, ולא צוואת קביעתן'. י. פרשת מזבח הזהב היתה צריכה להיות אחר פרשת השולחן והמנורה (שמות כה מ), והיינו בין כלי הקודש, כמו שמצינו בשאר מקומות בתורה (שמות ל כו, לא ח, לה יג-טו, לו כה, לט לו-לח, מ ד-ה, כב כו, במדבר ד ז-יא). ועי' ברמב"ן (שמות ל א).

שמות (164)	פ (69)	ס (95)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
לא יא	פ (47)		*		*	ציווי מנין ונתנית התרומה.
ל יז	פ (48)		*		*	ציווי הכיור.
ל כב	פ (49)		*		*	ציווי שמן המשחה.
ל לד		ס (72)		*	*	ציווי הקטורת. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן בין שמן המשחה לקטורת, משום שהם דומים זה לזה, שבשניהם יש בשמים].
לא א		ס (73)	*			מינוי בצלאל לעשיית כל מלאכת המשכן. פרשה זו היא סוף ציווי עבודת המשכן.
לא יב	פ (50)			*	*	ציווי על השבת.
לא יח		ס (74)			*	סיפור מעשה העגל. הפרשה שלא במקומה, שהרי מעשה העגל היה לפני הציווי על המשכן!
לב ז	פ (51)		*			ה' מודיע למשה רבינו שבני ישראל עשו את העגל.
לב טו	פ (52)					משה רבינו יורד מחר סיני. פרשה זו היא סיום פרשת תפילת משה רבינו לה', והתחלת פרשת תיקון משה רבינו למעשה העגל.
לג א		ס (75)	*			תוצאות מעשה העגל, שליחת מלאך להכניסם לארץ ישראל.
לג יב	פ (53)					משה רבינו שב ומתפלל על חטא העגל.
לג יז	פ (54)			*		ה' עונה לתפילתו של משה רבינו. [אע"פ שתשובת ה' למשה רבינו היא באמצע ענין, יתכן הטעם שיש הפסק גדול, משום שמדובר על י"ג מידות של רחמים].
לד א	פ (55)			*		פרשת לוחות שניות. וממשיך ב"ג מדות, בברית על נתינת הארץ, מצוות השייכות לכיבוש הארץ, ומצוות נוספות השייכות ברוחן לבית המקדש.
לד כז	פ (56)			*		ציווי למשה רבינו לכתוב לוחות שניות. וממשיך בירידתו של משה רבינו מחר סיני לאחר ארבעים יום.
לה א		ס (76)				ציווי שמירת שבת קודם בנין המשכן.
לה ד	פ (57)					ציווי תרומת המשכן.
לה ל	פ (58)					מינוי בצלאל.
לו ח		ס (77)				אחר שכל חכמי הלב קיבלו את התרומה, התחילו בעשיית המשכן.
לו יד	פ (59)					הפסק בין יריעות המשכן לאוהל המשכן.
לו כ	ס (78)					קרשים.
לז א	פ (60)					עשיית הארון (הראשון מכלי המשכן).
לז י	פ (61)					עשיית השולחן.
לז יז	פ (62)					עשיית המנורה.
לז כה	פ (63)					עשיית מזבח הקטורת.
לח א		ס (79)				עשיית מזבח העולה. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן בין כלים שבמשכן לכלים שבחצר, לרמז שיש קשר בין שני המזבחות].
לח ח		ס (80)				עשיית הכיור וכנו.

שמות (164)	פ (69)	ס (95)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
לח ט		ס (81)				עשיית החצר.
לח כא		ס (82)				חשבון התרומות שתרמו למשכן.
לח כד		ס (83)				חשבון המתכות.
לט ב	פ (64)					עשיית בגדי הכהונה. מהפסק זה עד ההפסק לקמן מ'לג, ההפסקות באות אחר התיבות "כאשר צוה ה'". [ניתכן הטעם בזה, כיון שזה תיקון לחטא העגל, שבחטא העגל רצו לעבוד את ה' באופנים חדשים שבדו מלבם, אבל כשעשו את המשכן, התורה מדגישה שכל דבר היה כאשר צוה ה', ולא מה שבדו מלבם].
לט ו		ס (84)				עשיית אבני השוהם.
לט ח	פ (65)					עשיית החושן.
לט כב	פ (66)					עשיית המעיל.
לט כז		ס (85)				עשיית בגדי כהן הדיוט.
לט ל		ס (86)				עשיית הציץ.
לט לב		ס (87)				סיכום כל מלאכת המשכן.
לט לג	פ (67)					הבאת המשכן למשה רבינו.
מ א	פ (68)		*			ציווי הקמת המשכן.
מ יז		ס (88)				הקמת המשכן.
מ כ		ס (89)				נתינת הארון.
מ כב		ס (90)				נתינת השולחן.
מ כד		ס (91)				נתינת המנורה.
מ כו		ס (92)				נתינת מזבח הזהב.
מ כח		ס (93)				נתינת המסך ומזבח העולה.
מ ל		ס (94)				נתינת הכיור.
מ לג		ס (95)				הקמת החצר.
מ לד	פ (69)					הענן והמשכן.

הערות

מקורות

- א. צ"ע למה יש רק הפסק קטן קודם מעשה העגל, והרי פרשה זו היא סוף ציווי והתחלת סיפור. [ניתכן שמרמז בזה שכל המחלל את השבת הרי הוא כעובד עבודה זרה (רש"י במדבר טו מא). או שמרמז בזה שכל המשמר את השבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש, מוחלים לו (גמי שבת קיח:). ב. 'להגיד שבחן, שלא הטו ימין ושמאל' (רש"י ויקרא ח לו). ג. צ"ע למה יש הפסק גדול באמצע בגדי כהן גדול. ד. צ"ע למה יש הפסק גדול באמצע בגדי כהן גדול.

1. רש"י (שמות לא יח).

חומש ויקרא

ויקרא (98)	פ (52)	ס (46)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה ^א
א א						חומש ויקרא.
א י		ס (1)			*	עולת צאן. והוא המשך לפרשה קודמת (פרשת עולת בקר, ששניהם בשחיטה).
א יד	פ (1)				*	עולת העוף (שהיא במליקה, ולא בשחיטה).
ב א		ס (2)			*	קרבן מנחה. שייך לעוף, כיון שמביאו אדם שאינו עשיר.
ב ד		ס (3)			*	קרבן מנחת מאפה תנור.
ב ה		ס (4)			*	קרבן מנחת מחבת, ודינים השייכים לכל המנחות.
ב ז		ס (5)			*	קרבן מנחת מרחשת.
ב יד		ס (6)			*	קרבן מנחת ביכורים.
ג א	פ (2)				*	קרבן שלמים (בקר).
ג ו	פ (3)				*	קרבן שלמים (צאן ^ב).
ג יב	פ (4)				*	קרבן שלמים (עז ^ג).
ד א	פ (5)		*		*	חטאת כהן המשיח.
ד יג	פ (6)				*	חטאת הקהל.
ד כב	פ (7)				*	חטאת נשיא.
ד כז	פ (8)				*	חטאת יחיד (עז).
ד לב	פ (9)				*	חטאת יחיד (כבש ^ד).
ה א	פ (10)				*	קרבן עולה ויורד (בהמה ועוף, בשניהם נותנים את הדם על המזבח).
ה יא	ס (7)				*	קרבן עולה ויורד (מנחה).
ה יד	ס (8)		*		*	אשם מעילות. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן קודם אשם מעילות (אף על פי שאשם מעילות הוא קרבן חדש, והפרשה פותחת ב"וידבר ה'" שעל דרך הרוכב יש הפסק גדול), לרמז ש"אָשָׁם" האמור בקרבן עולה ויורד לגבי טומאה, היינו לגבי אכילת קודש ^ה , כמו שאשם מעילות בא על שמעל בקודש].
ה יז	פ (11)				*	אשם תלוי.
ה כ	פ (12)		*		*	אשם גולות.
ו א	פ (13)		*		*	הקטר עולה, ותרומת דשנה. הפרשה פותחת ב"זאת תורת" ^ו .
ז ו	ס (9)				*	מנחה. הפרשה פותחת ב"זאת תורת" ^ז .
ז יב	פ (14)		*		*	מנחת חביתין.
ז יז	פ (15)		*		*	חטאת. הפרשה פותחת ב"זאת תורת" ^ח .
ז א	פ (16)				*	אשם. הפרשה פותחת ב"זאת תורת" ^ט .

ויקרא (98)	פ (52)	ס (46)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
ז יא	פ (17)				*	שלמים ותודה. הפרשה פותחת ב"זאת תורת".
ז כח	פ (18)		*		*	דינים נוספים בשלמים. טעם ההפסק, כיון שהפסיק באיסור חלב ודם של חולין בין הפרשיות של שלמים.
ח א	פ (19)		*			פרשת מילואים. הפרשה פותחת ב"וידבר ה' אל משה לאמר", ואחר "זאת התורה".
ט א		ס (10)				יום השמיני למילואים.
י ח	פ (20)		*		*	ציווי לאהרן על שתיית יין.
י יב	פ (21)					הקרבת שאחר מיתת נדב ואביהו.
יא א	פ (22)		*		*	בהמות, דגים, ועופות טמאים וטהורים.
יא כט		ס (11)			*	שמונה שרצים טמאים.
יא לט		ס (12)			*	טומאת נבלה.
יב א	פ (23)		*		*	אשה יולדת. הפרשה פותחת ב"וידבר ה' אל משה לאמר", ואחר "זאת תורת".
יג א	פ (24)		*		*	נגע צרעת. הפרשה פותחת ב"וידבר ה' אל משה לאמר", ואחר "זאת תורת".
יג ט	פ (25)				*	נגע צרעת נישנת.
יג יח	פ (26)				*	שחין.
יג כד		ס (13)			*	מכזה. הטעם שיש רק הפסק קטן, כיון שדינו כשחין ³ .
יג כט	פ (27)				*	נגע במקום שער.
יג לח		ס (14)			*	בהרות.
יג מ		ס (15)			*	מריטת הראש.
יג מז		ס (16)			*	צרעת הבגד. צריך עיון למה יש רק הפסק קטן לפני צרעת הבגד. ועוד צריך עיון למה פרשת צרעת הבגד נמצאת בין צרעת האדם לטהרת אדם, ולא בין טהרת האדם לצרעת הבית. [ויתכן משום שבגד שייך יותר לאדם פרטי, לפיכך מסיים תחילה את כל טומאותיו של האדם פרטי, ואחר כך מפרש טהרתו של האדם הפרטי (וטהרת הבגד נכלל בטומאת הבגד משום קוצרו), ואחר כך מפרש ענייני טומאת הבית, ששייך לאדם הכללי (משפחתו)]. עוד יתכן כיון שפרשת צרעת הבגד היא שלא במקומה, שמקומה היה צריך להיות אחר טהרת האדם].

הערות

א. עיי' לעיל (אות ה) בענין 'הפסק קודם פרשה שאינה במקומה'. ב. צ"ע למה יש הפסק גדול, והרי הוא דומה לשלמים של בקר. ולמה בעולה יש רק הפסק קטן בין בקר לצאן, מה החילוק בין שלמים לעולה. ג. צ"ע למה יש הפסק גדול, והרי יש רק חילוק אחד בין שלמים של צאן לשלמים של עז, כמו שכתב רש"י (ג ז) 'לפי שיש באימורי הכשב מה שאין באימורי העז, שהכשב אליתו קריבה, לכך נחלקו לשתי פרשיות'. ד. צ"ע למה יש הפסק גדול, והרי גם עז וגם כבש הם חטאת יחיד. ה. עיון לעיל אות ד 'הפסק לפני פרשה', 'כללי הפסקות נוספות'.

מקורות

1. ויקרא (ה ב א). 2. רש"י (ויקרא ה ב א). 3. רש"י (ויקרא יג כד).

ויקרא (98)	פ (52)	ס (46)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
יד א	פ (28)		*		*	טהרת מצורע. הפרשה פותחת ב"זאת תהיה תורת", ואחר "זאת תורת" ^א .
יד כא		ס (17)			*	טהרת מצורע עני.
יד לג	פ (29)		*		*	צרעת בתים. הפרשה פותחת ב"וידבר ה' אל משה לאמר", ואחר "זאת תורת" ^א .
טו א	פ (30)		*		*	זב. הפרשה פותחת ב"וידבר ה' אל משה לאמר", ואחר "זאת תורת" ^א .
טו טז		ס (18)			*	בעל קרי.
טו יט	פ (31)				*	גדה.
טו כה		ס (19)			*	זבה.
טז א	פ (32)		*		*	עבודת יום הכפורים. הפרשה פותחת ב"וידבר ה' אל משה לאמר", ואחר "זאת תורת" ^א .
יז א	פ (33)		*		*	אכילת בהמה.
יח א	פ (34)		*		*	לא תלכו בחוקות הגוים. פרשת עריות.
יח ו		ס (20)			*	הקדמה לעריות. לחייב את האיש וגם את האשה ^א .
יח ז		ס (21)			*	ערות אב וערות אם.
יח ח		ס (22)			*	ערות אשת אב.
יח ט		ס (23)			*	ערות אחות.
יח י		ס (24)			*	ערות בת הבן.
יח יא		ס (25)			*	ערות בת אשת אב.
יח יב		ס (26)			*	ערות אחות אב.
יח יג		ס (27)			*	ערות אחות אם.
יח יד		ס (28)			*	ערות אחי אב.
יח טו		ס (29)			*	ערות כלה.
יח טז		ס (30)			*	ערות אשת אח.
יח יז		ס (31)			*	ערות אשה ובתה. ואיסורים נוספים ^ב .
יט א	פ (35)		*		*	קדושים תהיו. ועוד מצות רבות ^ג .
יט כג	פ (36)				*	ערלה ^ד . ומצות נוספות ^ה .
יט לג		ס (32)			*	אונאת גר ^ו .
כ א	פ (37)		*		*	עונשם של המעביר למולך, אוב וידעוני, ועריות ^ז .
כא א	פ (38)			*	*	מצות השייכות לכהנים.

ויקרא (98)	פ (52)	ס (46)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
כא י		ס (33)		*		מצות כהן גדול.
כא טז		ס (34)	*			מומי כהן.
כב א	פ (39)		*	*		אכילת קדשים.
כב יז	פ (40)		*	*		מומי קרבן.
כב כו		ס (35)	*	*		פסולי קרבן השייכים לזמן (יום השמיני, אותו ואת בנו, השוחט את התודה צריך שיהיה על מנת לאכלו ביום שחיטתו ²).
כג א	פ (41)		*	*		תחילת מצות המועדים, ומצות שבת.
כג ד	פ (42)			*		פתחה למועדות, חג הפסח.
כג ט	פ (43)		*	*		מצות עומר ביום שני של פסח. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול בין פסח לעומר, משום שהבאת העומר תלויה בביאת הארץ, אבל חג המצות נוהג אפילו בחוץ לארץ].
כג טו		ס (36)		*		ספירת העומר, קרבן העומר בחג השבועות, שבועות, לקט ופאה.
כג כג	פ (44)		*	*		ראש השנה.
כג כו	ס (37)		*	*		יום הכיפורים.
כג לג	פ (45)		*	*		סוכות.
כד א	פ (46)		*	*		הדלקת המנורה.
כד ה	פ (47)			*		לחם הפנים.
כד י		ס (38)				מקלל. צריך עיון למה אין הפסק גדול בין דין לחם הפנים לסיפור המקלל. [יתכן שמרמז בזה לשייכות של המקלל ללחם הפנים, שהמקלל לגלג על הלחם ³].

הערות

מקורות

א. עיון לעיל אות ד 'הפסק לפני פרשה', כללי הפסקות נוספות'. ב. אחות אשה, נדה, אשת איש, מעביר למולך, משכב זכור, משכב בהמה, איסור כללי שלא לטמא עצמנו. [יתכן שאין הפסק בין אחות אשה, נדה ואשת איש, משום שאינם איסור עולם, רק איסור זמני (אחות אשה אסורה רק בשאחותה בחיים, נדה אסורה רק כשהיא טמאה, ואשת איש אסורה רק כשהיא נשואה). ואינם דומים לאיסור אשת אח, שהיא אסורה עליהם לעולם, אלא שהתורה התירה אותה באופן מיוחד. והראיה, שאם יש כמה אחים, ואחד מהם חולץ, הרי היא נשאת באיסור אשת אח על שאר האחים]. או יתכן משום שאינם איסור קורבה. ויתכן הטעם שהמעביר למולך נאמר באמצע פרשת העריות, כדי להפסיק בין איסורי עריות שאסורים משום קורבה, לאיסורי משכב זכור ובהמה שאסורים משום תועבה¹. ג. מורא אב ואם, שבת, אלילים, פיגול, פאה, לקט, גניבת ממון, כפירת ממון, שבועת שקר, כובש שכר שכיר, גזילה, מאחר שכר שכיר, קללת חרש, הכשלת עור, עוול במשפט, איסור כיבוד גדול בדיון, לשפוט צדק, לשון הרע, עמידה על דם רעיון, שנאת אח, תוכחה, הלבנת פנים, נקימה, נטירה, אהבת רעים, כלאי בהמה, כלאי זרע, שעטנז, שפחה חרופה. וצ"ע למה אין כלל הפסק ביניהם. ד. צ"ע מה הטעם שהפסיק לפני ערלה. ואין לומר משום שמתחיל במצוה התלויה בארץ, שהרי כבר דיבר על לקט שכחה ופאה (ויקרא יט ט). ה. נטע רבעי, לא לאכול על הדם, ניחוש, עונן, הקפת הראש והזקן, כתובת קעקע, זנות בתו, שבת, מורא מקדש, אוב וידעוני, כבוד שיבה וזקן, יראת ה'. וצ"ע למה אין כלל הפסק ביניהם. ו. צ"ע מה הטעם שהפסיק לפני אונאת גר. [והנה לאחר איסור אונאת גר, נאמר איסור שקר במידה ובמשקל. ויתכן שהטעם שלא הפסיק ביניהם, משום שבשניהם בעל הכח מאנה את החלש, והיינו שהאזרח מענה את הגר, והשוקל מאנה את מי שסמך על צדקת משקלו]. ז. [יתכן הטעם שלא הפסיק כאן בין העריות, ואילו בפרשת אחרי מות הפסיק בין כל אחד מן העריות, משום ששם היינו אזהרה על העריות, והאזהרה היא לכל איש ואיש, לפיכך צריך הפסק בין פרשה לפרשה, אבל כאן היינו עונש על העריות, והם ציווי לבית דין, לפיכך לא הפסיק ביניהם].

1. רש"י (ויקרא יח ו). 2. רש"י (ויקרא כב טל). 3. רש"י (ויקרא כד ז).

ויקרא (98)	פ (52)	ס (46)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
כד יג	פ (48)		*			עונש המקלל.
כה א	פ (49)		*	*	*	שמיטה.
כה ח		ס (39)			*	יובל.
כה כה		ס (40)			*	מכירת שדה וגאולתו. פרשיות אלו קשורים הם זה לזה ^א , לפיכך יש ביניהם רק הפסק קטן.
כה כט		ס (41)			*	מכירת שאר קרקעות.
כה לה		ס (42)			*	החוקת אחיך, איסור לקיחת ריבית מאחיך.
כה לט		ס (43)			*	אחיך שנמכר לך לעבד.
כה מז		ס (44)			*	אחיך שנמכר לנכרי.
כו ג	פ (50)					ברכה אם תשמעו למצות ה'.
כו יד	פ (51)					קללה אם לא תשמעו למצות ה'.
כו כז		ס (45)				קללות נוספות. [יתכן הטעם שדווקא כאן יש הפסק (ולא בשאר עניינים של שבעה פורעניות ^ב), משום שעד כאן הקללות היו לפני הליכתם לגלות, ומכאן מתחיל הקללות אחר הליכתם לגלות ^ג].
כז א	פ (52)		*	*	*	ערכין.
כז ט		ס (46)			*	הקדשת דבר שאינו אדם (בהמה, שדה, בית).

חומש במדבר

במדבר (158)	פ (92)	ס (66)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
א א						חומש במדבר.
א כ		ס (1)				התחלת מנינו של ראובן בפרטות אחר מנין הכלל.
א כב	פ (1)					מנין כל שבט לבדו.
א כד	פ (2)					
א כו	פ (3)					
א כח	פ (4)					
א ל	פ (5)					
א לב	פ (6)					
א לד	פ (7)					
א לו	פ (8)					
א לח	פ (9)					
א מ	פ (10)					
א מב	פ (11)					

במדבר (158)	פ (92)	ס (66)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
א מד	פ (12)					סכום מניין כל השבטים.
א מח	פ (13)		*			שבט לוי אינו נמנה בכלל שאר השבטים.
ב א	פ (14)		*			ארבע מחנות, ואוהל מועד באמצעם, דגל יהודה.
ב י	ס (2)					כל הדגלים, והמשכן, כל אחד לבדו.
ב יז	ס (3)					
ב יח	ס (4)					
ב כה	ס (5)					
בל לב	פ (15)					סכום מניין הדגלים.
ג א	פ (16)					תולדות אהרן.
ג ה	פ (17)		*			מינוי שבט לוי.
ג יא	פ (18)		*			צינוי על העברת קדושת הבכורים ללויים.
ג יד	פ (19)		*			מניין משפחת הגרשוני. [יתכן הטעם שהתחיל במשפחת הגרשוני, משום שגרשוני היה בכורו של לוי].
ג כז	ס (6)					מניין משפחת קהת ומררי. [יתכן הטעם שיש הפסק לפני מניין משפחת קהת, משום חשיבותם, שנושאים כלי הקודש].
ג מ	ס (7)			*		מניין הבכורים.
ג מד	פ (20)		*			העברת קדושת הבכורים ללויים. וכסף העודפים.
ד א	פ (21)		*			צינוי למנות את בני קהת, ומינוי בני קהת הראויים לעבודה.
ד יז	פ (22)		*			אזהרה שלא לגרום להכרית את שבט קהת ² .
ד כא	פ (23)		*			צינוי למנות את בני גרשון הראויים לעבודה, ומנוים. [יתכן הטעם שההפסק בין בני קהת לבני גרשון הוא פ, כלומר הפסק גדול, משום שעבודת בני קהת היא בכלי הקודש].
ד כט	ס (8)					צינוי למנות את בני מררי הראויים לעבודה, ומנוים ³ .
ד לח	ס (9)					פקודי גרשון ומררי לעבודה. [יתכן הטעם שיש הפסק בין פקודי בני קהת לפקודי בני גרשון ומררי, משום שעבודת קהת היא בכלי הקודש ⁴].
ה א	פ (24)		*	*	*	שילוח תמאים חוץ למחנה.
ה ה	פ (25)		*	*	*	גול ונשבע לשקר.

הערות

א. הפרשיות הללו נאמרו על הסדר, בתחילה הזהיר על השביעית, ואם חמד ממון ונחשד על השביעית, סופו למכור מטלטליו וכו', לא חזר בו, סוף מוכר אחוזתו, לא חזר בו, סוף מוכר את ביתו, לא חזר בו, סוף לזה ברבית וכו', לא חזר בו, סוף מוכר את עצמו, לא חזר בו, לא דיו לישראל אלא אפילו לגוי' (רש"י ויקרא כו א). ב. עי' לעיל (אות ה) בענין הפסק קודם פרשה שאינה במקומה. ג. צ"ע מה הטעם שיש הפסק גדול, והרי הוא רק המשך לענין בני קהת. ד. צ"ע מה הטעם שאין הפסק בין הצינוי למנות את בני מררי לבין מנין בני קהת, ואילו בין מנין בני קהת למנין בני גרשון יש הפסק. ה. הטעם שאין הפסק בין פקודת בני גרשון למררי, עי' ב'טעמא דקרא' לגר"ח קנייבסקי.

מקורות

1. ויקרא (כו יח, כא, כב). 2. ויקרא (כו ל).

במדבר (158)	פ (92)	ס (66)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
ה יא	פ (26)		*		*	סוטה.
ו א	פ (27)		*		*	גזיר.
ז כב	פ (28)		*		*	ברכת כהנים.
ז כד	ס (10)				*	
ז כה	ס (11)				*	כל ברכה בפני עצמה. [יתכן הטעם שיש הפסק בין כל ברכה, לרמז שהכהנים לא יברכו בחיפזון!]
ז כו	ס (12)				*	
ז כז	ס (13)				*	סיום ברכת כהנים.
ז א	ס (14)					מתנת הנשיאים עגלות ובקר. צריך עיון למה יש רק הפסק קטן לפני מתנת הנשיאים של העגלות, והרי אחר ברכת כהנים מתחיל בסיפור דברים. [יתכן שמרמז בזה השייכות שבין חנוכת המשכן לברכת כהנים].
ז יב	ס (15)					נשיא ראשון.
ז יח	פ (29)					
ז כד	פ (30)					
ז ל	פ (31)					
ז לו	פ (32)					
ז מב	פ (33)					
ז מח	פ (34)					הפסק בין כל נשיא. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול בין כל נשיא, כדי לתת כבוד לכל נשיא. או משום שכל אחד מהנשיאים היתה לו כוונה מיוחדת בקרבנו ²].
ז נד	פ (35)					
ז ס	פ (36)					
ז סו	פ (37)					
ז עב	פ (38)					
ז עח	פ (39)					
ז פד	פ (40)					סכום מנין קרבנות הנשיאים.
ח א	פ (41)		*		*	הדלקת נרות המנורה.
ח ה	פ (42)		*			לקיחת הלויים.
ח כג	ס (16)		*		*	שנות שירות הלויים.
ט א	פ (43)		*			פסח במדבר בשנה השנית.
ט ט	פ (44)		*		*	תשובת ה' לטמאים. [יתכן שיש הפסק גדול לפני התשובה לטמאים, משום שנאמרה בו מצות פסח שני, שהיא מצוה חדשה].
ט טו	ס (17)					סיפור דבר נסיעתם של ישראל אחר מצות פסח שני ⁴ .
י א	פ (45)		*		*	חצוצרות.
י יא	פ (46)					סיפור נסיעת ישראל ממדבר סיני.

במדבר (158)	פ (92)	ס (66)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
יכט		ס (18)				משה רבינו מבקש מיתרו שישאר עמהם (והמשך נסיעתם לארץ ישראל).
ילה		ס (19)				ויהי בנסוע הארון, נ הפוכה.
יא א	פ (47)					מתאוננים ומתאוים לבשר, נ הפוכה. [יתכן הטעם שאין הפסק בין מתאוננים למתאוים, משום שבשניהם מסופר בגנותם של ישראל, ורוצה למעט בגנותם].
יא טז	פ (48)			*		תשובה ה' למשה רבינו. [יתכן שיש הפסק גדול לפני התשובה למשה רבינו, משום שה' אינו משיב לבקשת משה "הרגני נא הרוג"ם].
יא כג	פ (49)			*		תשובה ה' למשה רבינו. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול לפני התשובה למשה רבינו, משום שה' מתווכח עם משה].
יב א	פ (50)					פרשת מרים.
יב ד		ס (20)		*		עונש מרים.
יב יד	פ (51)			*		תשובת ה' למשה רבינו. [יתכן שיש הפסק גדול לפני התשובה למשה רבינו, משום שה' אינו עונה לתפילת משה רבינו שה' ירפא את מרים].
יג א	פ (52)		*			מרגלים.
יד יא	פ (53)			*		דיבור ה' להעניש את כלל ישראל. וכן יש הפסק משום שהוא דיבור ה' אחר שנראה כבוד ה' לרעה.
יד כו	פ (54)		*			דיבור ה' על עונש המרגלים.
טו א	פ (55)		*	*		מנחות לקרבן יחיד.
טו ז	פ (56)		*	*		מצות חלה.
טו כב		ס (21)		*		חטאת ציבור על עבודה זרה.
טו כז		ס (22)		*		חטאת יחיד על עבודה זרה.
טו לב	פ (57)					מקושש.
טו לה	ס (23)			*		תשובת ה' מה לעשות במקושש.
טו לו	פ (58)			*		ציצית.
טז א	פ (59)					קורה.
טז כ		ס (24)		*		תשובת ה' לקורה ועדתו. וכן יש הפסק משום שהוא דיבור ה' אחר שנראה כבוד ה' לרעה.

הערות

א. צ"ע מה הטעם שהוא רק הפסק קטן, והרי זה סיפור דברים 1. רש"י (במדבר ו כג). 2. רמב"ן (במדבר ז ב). 3. במדבר (יא טו). שאחר מצוה. ב. לא פתח ב[פרשה] זו, מפני שהוא גנותן של ישראל' (רש"י במדבר ט א). ג. [לכאורה צ"ע, שרש"י פירש שוידבר' הוא לשון קושי (שמות לב ז) וויאמר' הוא לשון רך (שם יט א), וא"כ למה בדיבור ה' להעניש את ישראל (שהוא מידת הדין) לשון הכתוב הוא "ויאמר ה'" (במקום "וידבר ה'"). ויתכן משום שלא היה זה דין גמור, שהרי בסופו ה' אמר "סלחתי כדברך" (שם יד ב)]. ד. צ"ע מה הטעם שיש רק הפסק קטן בין מצות חלה למצות חטאת עבודה זרה. ה. [לכאורה צ"ע, שרש"י פירש שוידבר' הוא לשון קושי (שמות לב ז) וויאמר' הוא לשון רך (שם יט א), וא"כ למה בציווי על מיתת המקושש (שהוא מדת הדין) לשון הכתוב הוא "ויאמר ה'" (במקום "וידבר ה'"). ויתכן משום שמיתת המקושש מכפרת לו. או משום שכוונתו היתה לשם שמים (תוס' ב"ב קט: ד"ה אפילו)].

מקורות

במודבר (158)	פ (92)	ס (66)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
טז כג		ס (25)	*			תשובת ה' למשה רבינו.
יז א		ס (26)	*			גמר ענין קורח.
יז ו	פ (60)					תלונת ישראל על מיתת עדת קורח.
יז ט		ס (27)	*			תשובת ה' לתלונת ישראל. וכן יש הפסק משום שהוא דיבור ה' אחר שנראה כבוד ה' לרעה.
יז טז	פ (61)		*			פריחת מטה אהרן.
יז כה	פ (62)			*		המטה את לדורות.
יז כז	פ (63)					דאגת ישראל שימותו מחמת קדושת המשכן.
יח א		ס (28)		*		תשובת ה' לדאגת ישראל.
יח ח	פ (64)		*	*		מתנת כהונה.
יח כא	ס (29)			*		מתנת לויים ועבודתם.
יח כה	פ (65)		*	*		תרומת מעשר.
יט א	פ (66)		*	*		פרה אדומה. וכן יש הפסק משום שהפרשה פותחת ב"זאת חוקת התורה" ^א .
כ א	פ (67)					סיפור דבר מיתת מרים. ומריבת ישראל על הסתלקות המים במיתת מרים ^ב .
כ ז	פ (68)		*			ציווי ה' למשה רבינו שיוציא מים לישראל. וכן יש הפסק משום שהוא דיבור ה' אחר שנראה כבוד ה' לרעה.
כ יב	ס (30)			*		עונשם של משה ואהרן. המשך מי מריבה.
כ יד		ס (31)				פרשת מלך אדום. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני פרשת מלך אדום, משום שהוא המשך למה שאירע בקדש ^ג . או יתכן שמרמז שאין כאן התחלת פרשה חדשה של ירושת הארץ, אלא שהוצרכו לסובב את ארץ אדום, ואם כן הוא המשך סיפור הליכת ישראל ארבעים שנה במדבר].
כ כב	פ (69)					מיתת אהרן.
כא א	ס (32)					וישמע הכנעני. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני וישמע הכנעני, משום שהפרשה היא המשך למיתת אהרן, ששמע הכנעני שמת אהרן ^ד].
כא ד	פ (70)					סיבוב בני ישראל את ארץ אדום, ותרעומתם על זה. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול לפני סיבוב בני ישראל את ארץ אדום ותרעומתם על זה (אף על פי שהוא המשך סיפור של אדום), לרמז שחזרו לאחוריהם שבע מסעות ^ה].
כא יז	ס (33)					שירת הבאר. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני שירת הבאר, משום שהפרשה היא המשך הדיבור על הבאר].
כא כא	פ (71)					סיום השירה. [יתכן שיש הפסק גדול לפני סיום השירה, משום שעתה מתחיל פרשת כיבוש הארץ, בשילוח מלאכים לסיחון].
כב ב	ס (34)					וירא בלק. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני וירא בלק, משום שהפרשה היא המשך לסיחון ועוג, שראה מה שנעשה לסיחון ולעוג]. וכן מפסיק לפני ואחרי פרשת בלעם, כדי להבדיל בין תולדות רשעים לתולדות צדיקים.
כה א	פ (72)					זנות ישראל עם בנות מואב.

משניות

פרשיות פתוחות וסתומות בתורה

שערים

רבה

במדבר (158)	פ (92)	ס (66)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
כה י	פ (73)		*			ברית עם פנחס.
כה טז	פ (74)		*			צדור את המדינים.
כז א	פ (75)			*		ציווי על מנין ישראל. ההפסק הוא באמצע הפסוק.
כז יב		ס (35)				מנין כל שבט לבדו.
כז טו		ס (36)				
כז יט		ס (37)				
כז כג		ס (38)				
כז כז		ס (39)				
כז כח		ס (40)				
כז לה		ס (41)				
כז לח		ס (42)				
כז מב		ס (43)				
כז מד		ס (44)				
כז מח		ס (45)				
כז נב	פ (76)		*			חלוקת הארץ למנויים.
כז נו	ס (46)					פקודי שבט לוי. [יתכן שהטעם שיש רק הפסק קטן לפני פקודי שבט לוי, משום שהפרשה היא המשך לחלוקת הארץ למנויים, שאין ללוי חלק בנחלת הארץ].
כז א	ס (47)					טענת בנות צלפחד. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני טענת בנות צלפחד, משום שהפרשה היא המשך נחלת הארץ].
כז ו	פ (77)			*		תשובת ה' בענין בנות צלפחד.
כז יב	פ (78)			*		ציווי למשה רבינו לעלות אל הר העברים וימות שמה.
כז טז	ס (48)					בקשת משה רבינו שה' ימנה איש על ישראל שימלא את מקומו.
כח א	פ (79)		*	*		התחלת פרשת הקרבנות, תמיד שבכל יום.
כח ט	פ (80)			*		מוסף שבת.
כח יא	פ (81)			*		מוסף ראש חודש.
כח טז	ס (49)			*		מוסף פסח.
כח כז	ס (50)			*		מוסף שבועות.
כט א	פ (82)			*		מוסף ראש השנה.

הערות

מקורות

א. עיין לעיל אות ד 'הפסק לפני פרשה', 'כללי הפסקות 1. רש"י (במדבר כ ב). 2. רש"י (במדבר כא א). 3. רש"י (במדבר כא ד).
 נוספות: ג. מרים מתה בקדש (במדבר כ א), וכן שלחו מלאכים למלך אדום מקדש (שם כ ד), ואמרו למלך אדום שהם בקדש (שם כ טז), ואחר כך נסעו מקדש (שם כ כב). ג. צ"ע למה יש הפסק גדול לפני תשובת ה' בענין בנות צלפחד, והרי זה רק תשובה לשאלת משה רבינו.

במדבר (158)	פ (92)	ס (66)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
כט ז		ס (51)			*	מוסף יום הכיפורים.
כט יב		ס (52)			*	
כט יז		ס (53)			*	
כט כ		ס (54)			*	מוספי סוכות ושמיני עצרת.
כט כג		ס (55)			*	{יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן בין מוספי ראש חודש, פסח ושבעות, משום שמוספי כולם שווים, וכולם היו לפני חטא העגל. אבל בין מוספי שבועות וראש השנה יש הפסק גדול, משום שחטא העגל הפסיק ביניהם. והטעם שיש רק הפסק קטן בין ראש השנה ויום הכיפורים, סוכות ושמיני עצרת, משום שכולם היו אחר חטא העגל. ועיין עיון בענין 'קרבנות ציבור הבאים בימים מיוחדים', דף ???}.
כט כז		ס (56)			*	
כט כט		ס (57)			*	
כט לב		ס (58)			*	
כט לה		ס (59)			*	
לב	פ (83)				*	גדרים.
לא א	פ (84)		*			מלחמת מדין.
לא יג		ס (60)				אנשי המלחמה שבים למחנה.
לא כא		ס (61)			*	הגעלת בכלים שבזו במלחמה. וכן יש הפסק משום שהפרשה פותחת ב"זאת חוקת התורה" ^א .
לא כה		ס (62)	*			חלוקת מלקוח המלחמה. {יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני חלוקת המלקוח, משום שהפרשה היא המשך מלחמת מדין}.
לב א	פ (85)					פרשת בני גד ובני ראובן.
לב ה		ס (63)				בני גד ובני ראובן שבים ומוסיפים לטעון, כיון שלא הובנה כוונתם.
לב טז		ס (64)				בני גד ובני ראובן שבים ומוסיפים לטעון פעם שלישית, כיון שלא הובנה כוונתם.
לב כ	פ (86)					תשובת משה רבינו לבני גד ובני ראובן. {יתכן הטעם שיש הפסק גדול לפני תשובת משה רבינו לבני גד ובני ראובן (אף על פי שהוא באמצע ענין), משום שמשה רבינו משיב להם תשובה חדשה לגמרי, ומבטל כל מה שאמר בתחילה}.
לג א	פ (87)					סיכום המסעות.
לג מ		ס (65)				"וַיִּשְׁמַע הַקִּנְיָנִי". לדעת רש"י ¹ הטעם שיש כאן הפסק, הוא משום שחזרו כאן לאחוריהם. {ויתכן לברר האופן אחר, משום שבתחילת המסעות נאמר שהמסעות היו ביד משה ואהרן ² , וכיון שמת כאן אהרן, ומעתה ואילך היו המסעות רק ביד משה, לפיכך הפסיק ביניהם}.
לג נ		ס (66)	*			מצות הורשת יושבי ארץ. {יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני מצות הורשת יושבי ארץ, כיון שהורשת יושבי הארץ הוא תכלית כל המסעות, והיינו כניסתם לארץ}.
לד א	פ (88)		*			גבולות הארץ.
לד טז	פ (89)		*			שמות האנשים המנחילים את הארץ.
לה א	פ (90)		*	*	*	ערי הלויים.
לה ט	פ (91)		*			ערי מקלט, ודיני רוצח במזיד ובשוגג.
לו א	פ (92)			*	*	העברת הנחלה על ידי בנות צלפחד.

חומש דברים

דברים (158)	פ (34)	ס (124)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה ^ב
א א						חומש דברים.
ב ב		ס (1)		*		דבר ה' על בני שעיר. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני דבר ה', משום שהוא בתוך סיפור דבריו של משה רבינו].
ב ח		ס (2)				בני ישראל עוברים דרך מדבר מואב. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני עבירת ישראל דרך מדבר מואב, משום שהוא בתוך סיפור דבריו של משה רבינו. וכן משום שההפסק באמצע הפסוק].
ב יז		ס (3)	*			דבר ה' על בני עמון. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני דבר ה', משום שהוא בתוך סיפור דבריו של משה רבינו].
ב לא		ס (4)		*		דבר ה' על בני סיחון. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני דבר ה', משום שהוא בתוך סיפור דבריו של משה רבינו].
ג כג		ס (5)				"וְאֶתְחַנֵּן". [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן קודם 'ואתחנן', משום שהוא סיפור פרטי של משה רבינו שהתפלל להכנס לארץ ישראל].
ד א	פ (1)			*		חיוב לשמוע אל המצוות.
ד כה	פ (2)					נבואה שעם ישראל יחטאו.
ד מא	פ (3)					משה רבינו מבדיל ערי מקלט. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול לפני הבדלת ערי מקלט על ידי משה רבינו, כיון שהוא סוף דיבורו של משה רבינו, ומתחיל דיבור התורה].
ה א	פ (4)					דיבורו של משה רבינו.
ה ו	ס (6)			*		עשרת הדברות. שתי דברות הראשונות (מצוות ה', שלא לעבוד עבודה זרה).
ה יא	ס (7)			*		דיבור ג' כבוד ה' (שלא להשבע בשמו לשוא).
ה יב	ס (8)			*		דיבור ד' שבת.
ה טז	ס (9)			*		דיבור ה' כיבוד אב ואם.
ה יז	ס (10)			*		דיבור ו' לא תרצה.
ה יז	ס (11)			*		דיבור ז' לא תנאף.
ה יז	ס (12)			*		דיבור ח' לא תגנוב.
ה יז	ס (13)			*		דיבור ט' לא תענה ברעך עד שוא.
ה יח	ס (14)			*		דיבור י' לא תחמוד אשת רעך. לפני כל דיבור יש הפסק קטן (ואפילו לפי סדר קריאתם בטעם התחנות, שההפסקות נמצאות באמצע הפסוק). [יתכן הטעם שבדברות השניות אין כלל הפסק גדול (כמו שיש הפסק גדול בדברות הראשונות בין דיבור שני לשלישי, ובסוף כל הדברות), משום שכאן הוא סיפור דברים של משה רבינו על מה שאירע, לפיכך אין צריך הפסק גדול].
ה יח	ס (15)			*		לא תתאוה בית רעך. [יתכן הטעם שיש הפסק באמצע הדיבור בין חמדת אשת איש לחמדת בית, משום שאשת איש הוא איסור שכיח].
ה יט	ס (16)			*		חזור לסיפור דבריו של משה רבינו על נתינת עשרת הדברות. הפרשה שלא במקומה.

הערות

א. עיין לעיל אות ד 'הפסק לפני פרשה', 'כללי הפסקות נוספות'. ב. עי' לעיל (אות ד) בענין 'הפסק קודם פרשה שאינה במקומה'.

מקורות

1. רש"י (במדבר כא ד, כו יג). 2. במדבר (לג א).

דברים (158)	פ (34)	ס (124)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
ד	פ (5)				*	"שָׁמַע יִשְׂרָאֵל". [יתכן שיש הפסק גדול לפני פרשת 'שמע ישראל', משום שהוא תחילת פרשה חשובה. וכן משום שהפרשה היא שינוי מסיפור דברים למצוה].
י		ס (17)				אזהרה לישראל שלא יחטאו אחר ביאתם לארץ.
וטז		ס (18)			*	אזהרה לישראל שלא לנסות את ה'. פרשה זו היא ציווי כללי לפני ביאתם לארץ. והפרשה שלא במקומה.
כ		ס (19)				תשובה לבגד לגבי יציאת מצרים.
זא		ס (20)			*	ציווי לישראל איך לנהוג עם יושבי הארץ. פרשה זו היא סוף התשובה לבגד, ותחילת דיבורו של משה.
זיב	פ (6)					ברכה לישראל אם ישמרו את המצוות.
זיז		ס (21)			*	לא לירא שמא לא יקבלו את הברכה משום ריבוי הגויים. הפרשה שלא במקומה, שהרי סיים כבר בישוב הארץ, וכאן חוזר ללפני כיבוש הארץ, שלא לירא מהגויים.
חא	פ (7)					מוסר לישראל שישמעו למצות ה'.
חיט	פ (8)					קללה אם ישכחו את ה' בארץ ישראל.
טא	פ (9)				*	לא לחשוב שה' מאבד את הגויים משום צדקת ישראל. הפרשה שלא במקומה.
יא	פ (10)					נתינת לחות שניות. [יתכן שיש הפסק גדול לפני נתינת הלוחות, משום שמשא רבינו נענה בתפלתו, ומידת הדין נתהפכה למידת רחמים].
יב	פ (11)					חיוב לשמוע בקול ה'. [יתכן שיש הפסק גדול לפני החיוב לשמוע בקול ה', משום שהפרשה היא שינוי מסיפור דברים שבפרשה הקודמת].
יא י		ס (22)				ההבדל בין ארץ ישראל לארץ מצרים.
יא יג		ס (23)				"וְהָיָה אִם שָׁמַע".
יא כב		ס (24)			*	שמירת המצות כדי שתבוא לארץ. הפרשה שלא במקומה, שסיים בשמירת המצות בארץ.
יא כו		ס (25)				בחירה לשמוע בקול ה' ולקבל את הברכות, או חלילה להיפך.
יא כט		ס (26)				ציווי לתת את הברכה על הר גריזים ואת הקללה על הר עיבל.
יב כ		ס (27)			*	בשר תאווה שמותר בכל מקום. [יתכן הטעם שיש כאן הפסק, משום שפרשה זו נזכרת אחר דין בשר קדשים הנאכלים רק במשכן או במקדש].
יב כט		ס (28)			*	ציווי שלא לנהוג כגויים יושבי הארץ.
יג ב	פ (12)				*	נביא שקר המסית לעבודה זרה. [יתכן שיש הפסק גדול לפני פרשת נביא שקר, משום שמתחיל לדבר על מצות שאינם שייכים דווקא בארץ ישראל].
יג ז		ס (29)			*	מסית לעבודה זרה.
יג יג		ס (30)			*	עיר הנדחת.
יד א		ס (31)			*	לא לתגודדו.
יד ג		ס (32)			*	מיני בהמות האסורים והמותרים באכילה.

דברים (158)	פ (34)	ס (124)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
יד ט		ס (33)			*	מיני דגים האסורים והמותרים באכילה.
יד יא		ס (34)			*	מיני עופות האסורים והמותרים באכילה. איסור נבלה, ובשר בחלב.
יד כב	פ (13)				*	מעשר שני. [יתכן שיש הפסק גדול לפני פרשת מעשר שני, משום שמתחיל לדבר במצות התלויות בארץ ישראל].
יד כח		ס (35)			*	ביעור מעשרות בשנה השלישית לשמיטה.
טו א		ס (36)			*	שמיטת כספים.
טו ז		ס (37)			*	צדקה, והלואה לעני לפני שמיטה.
טו יב		ס (38)			*	הענקת עבד עברי.
טו יט	פ (14)				*	דיני בכור בהמה. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול בין עבד עברי לבהמה, כדי לא לבייש את העבד].
טז א	פ (15)				*	מצות פסח.
טז ט		ס (39)			*	מצות עומר ושבועות.
טז יג	פ (16)				*	מצות סוכות. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול בין שבועות לסוכות, כדי להפריד בין הרגלים שלפני חטא העגל לרגלים שאחר החטא. ועיין עיון בענין 'קרבת ציבור הבאים בימים מיוחדים', דף ???]. או כדי לרמוז על הרגלים שנחסרו בתמוז, אב ואלול ^א].
טז יח		ס (40)			*	מצות שופטים ושוטרים ^ב .
טז כא		ס (41)			*	מצות אשרה ומצבה.
יז א		ס (42)			*	לא לזבח בעל מום.
יז ב		ס (43)			*	ציווי להרוג את העובד עבודה זרה.
יז ח	פ (17)				*	לשמוע בקול בית דין הגדול, דין זקן ממרא שאינו שומע. [יתכן הטעם שיש הפסק גדול לפני פרשה זו, משום שמתחיל לצוות על מצות כלליות, והיינו סנהדרין גדולה, מלך וכהנים ^ג].
יז יד		ס (44)			*	מצות מינוי מלך.
יח א		ס (45)			*	ציווי שלא יהיה לכהנים נחלה.
יח ג		ס (46)			*	מתנות כהונה.
יח ו		ס (47)			*	כהן יכול לעבוד אמילו שלא במשמרו.
יח ט		ס (48)			*	לא לעשות כמעשי הנכרים, אלא לנהוג בתמימות עם ה'. הקמת נביא.

הערות

א. 'בניסן נתן להם פסח, באייר נתן להם פסח קטן, בסיון נתן להם עצרת (שבועות), בתמוז היה בדעתו ליתן להם מועד גדול, ועשו העגל ובטל תמוז ואב ואלול, ובא תשרי, ופרע להם ראש השנה ויום הכפורים והחג' (ילקוט שמעוני תשפב). ב. צ"ע למה יש רק הפסק קטן לפני מצות שוטרים ושופטים. ג. הפרשה הקודמת היא הריגת עובד עבודה זרה, ואינו חיוב על הציבור בכללות, רק חיוב על הבית דין של כ"ג. ד. ואפילו לגבי איסור מולך, לשון הכתוב הוא "לא יִמָצָא בְךָ מַעֲבִיר בְּנֹו וּבִתּוֹ קָאֵשׁ" (דברים יח ו), והיינו שהוא ציווי כללי.

דברים (158)	פ (34)	ס (124)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
יט א		ס (49)			*	ערי מקלט.
יט יא	פ (18)				*	רוצח במזיד שברח לערי מקלט. [יתכן שיש הפסק גדול לפני רוצח במזיד שברח לערי מקלט, משום שבסוף חומש במדבר אין כלל הפסק בין רוצח בשוגג לרוצח במזיד. או משום שבפרשה זו אינו מדבר ממצות שמוטלות על הציבור (להבדיל ערי מקלט), אלא מצוה פרטית של רוצח].
יט יד		ס (50)			*	לא תסיג גבול.
יט טו		ס (51)			*	עד זומם.
כ א		ס (52)			*	יציאת ישראל למלחמה, פרשת כהן משוח מלחמה ^א .
כ י		ס (53)			*	כיצד לנהוג עם עיר שנלחמים עמה.
כ יט		ס (54)			*	בל תשחית במלחמה.
כא א	פ (19)				*	עגלה ערופה. [יתכן שיש הפסק גדול לפני פרשת עגלה ערופה, משום שמפסיק בין דיני המלחמה].
כא י		ס (55)			*	יפת תואר. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן לפני פרשת יפת תואר, משום שחוזר לענייני מלחמה].
כא טו		ס (56)			*	נחלה פי שנים לבכור.
כא יח		ס (57)			*	בן סורר ומורה.
כא כב		ס (58)			*	תליית הנסקלים. [יתכן הטעם שיש רק הפסק קטן בין הפרשיות של יפת תואר, נחלה פי שנים לבכור, בן סורר ומורה ותליית הנסקלים, לרמז שהנושא יפת תואר סופו שונאה (פרשת בכור), וסופו להוליד ממנה בן סורר ומורה ^א , ובן סורר ומורה שאביו ואמו חסים עליו, סופו להתחייב מיתת בית דין ^ב].
כב א		ס (59)			*	השבת אבדה.
כב ד		ס (60)			*	מצות טעינה.
כב ה		ס (61)			*	לא ילבש גבר כלי אשה.
כב ו	פ (20)				*	שילוח הקן. [יתכן שיש הפסק גדול לפני שילוח הקן, משום שהוא נאמר אחר "פי תועבת ה' קל עֲשֹׂה אֱלֹהִים" ^א].
כב ח		ס (62)			*	מעקה, כלאי זרעים ^ב .
כב י		ס (63)			*	לא תחרוש בשור וחמור יחדיו, שעטנו בגדים. [אף על פי שכלאי זרעים, כלאי בהמה, ושעטנו, כולם ענין כלאים, יתכן הטעם שיש הפסק בין כלאי זרעים לכלאי בהמה, כדי להבדיל בין זרע לבעל חי].
כב יב		ס (64)			*	ציצית.
כב יג		ס (65)			*	מוציא שם רע.
כב כ		ס (66)			*	מוציא שם רע ונמצא אמת.
כב כב		ס (67)			*	אשת איש שזינתה.

דברים (158)	פ (34)	ס (124)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה *	לא במקומה
כב כג		ס (68)			*	נערה מאורסה שזינתה.
כב כה		ס (69)			*	אונס נערה המאורסה.
כב כח		ס (70)			*	אונס פנויה.
כג א		ס (71)			*	איסור נשואים באשת אביו.
כג ב		ס (72)			*	לא יבוא פצויע וכרות שפכה (פסולים בגוף האישה).
כג ג		ס (73)			*	לא יבוא ממזר בקהל.
כג ד		ס (74)			*	גר, עמוני ומואבי.
כג ה		ס (75)			*	גר, אדומי ומצרי.
כג ו		ס (76)			*	הלכות קדושת המחנה.
כג ז		ס (77)			*	לא להסגיר עבד שברח.
כג ח		ס (78)			*	לא תהיה קדשה, קדש, אתנן זונה ומחיר כלב.
כג ט		ס (79)			*	ריבית.
כג י		ס (80)			*	בל תאהר בנדרים.
כג יא		ס (81)			*	אכילת פועל בכרם.
כג יב		ס (82)			*	אכילת פועל בקמה ² .
כד א		ס (83)			*	גט.
כד ב		ס (84)			*	פטור מהצבא, איסור למשכן ריחיים ³ .
כד ג		ס (85)			*	גונב נפש.
כד ד		ס (86)			*	השמר בנגע הצרעת, זכירת צרעת מרים. [יתכן הטעם שאין הפסק ביניהם, לרמז שאם אתה רוצה להשמר מצרעת, עליך לזכור שמרים לקתה בצרעת משום לשון הרע ⁴].
כד ו		ס (87)			*	משכון שלא בשעת הלואה.
כד ז		ס (88)			*	לא לעשוק שכיר עני.
כד ח		ס (89)			*	לא יזמתו אבות על בנים.

הערות

- א. 'סמך הכתוב יציאת מלחמה לכאן, לומר לך, שאין מחוסר אבר יוצא למלחמה. דבר אחר לומר לך, אם עשית משפט צדק אתה מובטח שאם תצא למלחמה אתה נוצח' (רש"י דברים כ א).
 ב. 'צ"ע למה אין הפסק בין מעקה לבלאים. [ויתכן כדי לרמז מה שפירש רש"י (דברים כב ה) שאם אתה מקיים מצות מעקה, תגיע לכרם. אמנם עיי"ש ברש"י שמקשרם גם לפרשת חרישה בשור וחמור, ושעטנו בבגדים, וביניהם יש הפסק, וצ"ע]. ג. 'צ"ע למה יש הפסק בין אכילת פועל בכרם לאכילת פועל בקמה. ד. 'צ"ע למה אין הפסק בין פטור צבא למשכון של ריחיים, ועיין בתרגום יונתן.

מקורות

1. רש"י (דברים כא יא). 2. רש"י (דברים כא כב). 3. דברים (יה יב יג, כב ה, כה טז). 4. רש"י (דברים כד ט).

דברים (158)	פ (34)	ס (124)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
כד יז		ס (90)			*	לא תטה משפט גר יתום, ולא תחבול בגד אלמנה.
כד יט	ס (91)				*	שכחה בשדה.
כד כ		ס (92)			*	כי תחבוט זיתך, פרט ועוללות בכרם. [יתכן הטעם שיש הפסק בין שכחה לזית וכרם, משום ששכחה הוא שלא במתכוון, ומתנות זית וכרם הם במתכוון].
כה א		ס (93)			*	מלקות, לא תחסום שור. [יתכן הטעם שאין הפסק בין מלקות לחוסם שור, כדי ללמד שיש מלקות רק על לאו שלא ניתק לעשה!]
כה ה		ס (94)			*	יבום וחליצה.
כה יא		ס (95)			*	היוק בושת.
כה יג		ס (96)			*	נאמנות במידות.
כה יז	פ (21)				*	זכירת עמלק. [יתכן שיש הפסק גדול לפני זכירת עמלק משום שעובר ממצוות שהם על היחיד, למחיית זכר עמלק, שהוא מצוה על הכלל. או משום שהפרשה נאמרה אחר "פי תזעבת ה' קל עשה אלהים".]
כו א	פ (22)				*	ביכורים. [יתכן שיש הפסק גדול לפני מצוות ביכורים, משום שעובר מחיוב זכירת מעמלק, שהוא מצוה על הכלל, לביכורים שהוא מצוה על היחיד].
כו יב		ס (97)			*	ביעור מעשרות.
כו טז		ס (98)				מוסר על כללות המצוות.
כו א	פ (23)					סוף דיבורו של משה רבינו, ומתחיל דיבור הכתוב. [יתכן הטעם שיש כאן הפסק גדול, כיון שמתחיל לדבר במצוות הנהוגות רק בעת כניסתם לארץ].
כו ט		ס (99)				דיבור כללי של משה רבינו, הכהנים והלוויים לקיים המצוות.
כו יא		ס (100)				ציווי על נתינת הברכות והקללות על הר גריזים והר עיבל.
כו טו		ס (101)				
כו טז		ס (102)				ארור העושה פסל.
כו יז		ס (103)				ארור מזלזל באביו ואמו.
כו יח		ס (104)				ארור מסיג גבול.
כו יט		ס (105)				ארור משגה עור בדרך.
כו כ		ס (106)				ארור מטה משפט גר, יתום ואלמנה. ארור שוכב עם אשת אביו.
כו כא		ס (107)				ארור שוכב עם בהמה.
כו כב		ס (108)				ארור שוכב עם אחותו.
כו כג		ס (109)				ארור שוכב עם חמותו.
כו כד		ס (110)				ארור המוסר לשון הרע.
כו כה		ס (111)				ארור לוקח שוחד להכות איש נקי.
כו כו						ארור כללי על מי שאינו מקים התורה.
						בין כל הארורים יש הפסק קטן, חוץ מבין מטה משפט גר יתום ואלמנה לארור שוכב עם אשת אביו.
						[יתכן משום שמחליף מאיסור שבין אדם לחברו לאיסור שבין אדם למקום.
						או כדי לרמוז שאיסור שוכב עם אשת אביו שייך גם לאחר מיתת האב, שאף על פי שבמיתתו נעשה בנו יתום ואשתו אלמנה, לא ינשאו זה לזה].

דברים (158)	פ (34)	ס (124)	וידבר ה'	ויאמר ה'	מצוה	לא במקומה
כח א	פ (24)					ברכה אם ישמעו למצות ה'.
כח טו	פ (25)					קללה אם לא ישמעו למצות ה'.
כח סט		ס (112)				סיום לברכות והקללות.
כט א	פ (26)					מוסר כללי לישראל.
כט ט	פ (27)					כריתת ברית.
לא		ס (113)				תשובה לישראל אחר שעברו על הברית.
לא יא		ס (114)				תיאור מצות התשובה, שהיא קרובה לאדם.
לטו		ס (115)				עצה לבחור בדרך הטוב.
לא א	פ (28)					משה רבינו מגלה לישראל שלא יעבירם לארץ ישראל.
לא ז		ס (116)				משה רבינו ממנה את יהושע.
לא יד	פ (29)			*		דיבור ה' אל משה רבינו.
לב א	פ (30)					שירת האוינו.
לב מד	פ (31)					סיפור הכתוב שמושה רבינו אמר את שירת האוינו.
לב מח	פ (32)			*		דיבור ה' למשה רבינו לעלות להר נבו ולמות שמה.
לג א	פ (33)					ברכת משה רבינו לישראל.
לג ז		ס (117)				ברכת יהודה. פרשה זו היא התחלת הברכות פרטיות.
לג ח	פ (34)					ברכת לוי. [צריך עיון הטעם שיש הפסק גדול לפני ברכת לוי. יתכן משום שממנה את שבט לוי לשרת. או שמרמזו בזה חסרון הברכה לשמעון].
לג יב		ס (118)				ברכה לכל אחד מן השבטים.
לג יג		ס (119)				
לג יח		ס (120)				
לג כ		ס (121)				
לג כב		ס (122)				
לג כד		ס (123)				
לד א		ס (124)				דיבור הכתוב על מיתת משה רבינו. פרשה זו היא אחר דיבורו של משה רבינו.

הערות

- א. רמב"ן וספורנו (דברים ל יא). אמנם לדעת רש"י (שם יד) 1. רש"י (דברים כה א). 2. דברים (יח יב יג, כב ה, כה טז).
 פרשה זו אמורה כלפי כל התורה כולה. ב. צ"ע למה נפתלי נכלל עם דן בברכה.

מקורות

שער האגדה

המצוה, והיינו שמצות לא תעשה הם כעין גבול ומעצור, כאומרים עד כאן תעבור ולא יותר. וכן צורת הפרשה הסתומה יש לה גבול עד התיבות שבסוף השורה. אבל מצות עשה 'כאשר האדם הולך לעשות המצוה, יש לו חבור ודביקות אל השם יתברך לגמרי¹, ואין להם שום גבול ומעצור, והיינו שאין גבול לכוונת האדם בעשיית ואיכות המצוה. וכן צורת הפרשה הפתוחה היא כרווח שאין לה הפסק}.

מנין הפרשיות: כתב הגר"א^א שאם מתחילים למנות את הפרשיות הפתוחות והסתומות כשיטת ברמב"ם, ומחסרים מהמנין את הפרשיות שהם פרשיות השבוע, וכן את הפרשיות שיש בהם 'נ' הפוכה^ב, נשאר סך רנ"ה פרשיות פתוחות, כנגד רמ"ח מצות עשה ושבע מצות דרבנן, ושס"ה פרשיות סתומות, כנגד שס"ה מצות לא תעשה.

{**ויתכן** להוסיף על דבריו, שצורת הפרשה רומז על מהות

הערות

א. זה לשונו בספר 'יהל אור' (בסופו ליקוטים מהגר"א ז"ל)

'תרע"ד פרשיות בתורה, והנה נ"ד הם ראשי סדרות, עם

ידיהי בנסוע הארון' יידיהי העם כמתאוננים, רק שלא תחשוב 'ייחיי', כי אין שם לא פתוחה ולא סתומה, וכן וילך, אם כן נשאר תר"ך, כמנין תרי"ג מצות עם ז' מצות דרבנן.

ביאור דבריו מה שכתב 'תרע"ד', היינו 'תרס"ט' (לפי מנין הרמב"ם) פרשיות, ונוסף על מניינם עוד חמשה ראשי ספרים (בראשית, שמות, ויקרא, במדבר ודברים) סך הכל עולה למנין 'תרע"ד'. ונמצא שעיקר מנין הפרשיות הם 'תרס"ט' וממנין ה'תרס"ט' צריך להוסיף ולגרוע

'יג פרשיות הפותחים ב'ס' (ויצא, ויגש, וארא, בשלח, תצוה, ויקהל, פקודי, שמיני, בלק, ואתחנן, ראה, שפטים, כי תצא), וכן 'ס' של במדבר (י לה) משום שיש בו 'ני הפוכה, ול"ד פרשיות הפותחים ב'פ' (נח, לך לך, וירא, חיי

שרה, תולדות, וישלח, וישב, מקץ, בא, יתרו, משפטים, תרומה, כי תשא, צו, תזריע, מצורע, אחרי מות, קדושים, אמור, בהר, בחוקותי, נשא, בהעלותך, שלח, קורח, חוקת, פינחס, מטות, מסעי, עקב, כי תבוא, נצבים, האזינו, וזאת

הברכה), וכן 'פ' של במדבר (יא א) משום שיש בו 'ני הפוכה. סך הכל עולה למנין מ"ט. ושתי פרשיות אינם בכלל המנין הנזכר, א) פרשת ויחי, משום שאין הפסק בתחילתו (עי' רש"י בראשית מז כח). ב) פרשת וילך, משום

שפרשת נצבים וילך הם פרשה אחת, אלא לפעמים חולקים אותה לשנים (מאירי ביקרית ספר' ח"ב ד"ה סדר אתם נצבים וילך). וכן מוכח מדברי הרמב"ם (סדר התפילות) שאינו מביא בדבריו את פרשת 'וילך'. ונמצא שאם נגרע ממנין

ה'תרע"ד' ה' ראשי ספרים ומ"ט פרשיות הנזכרות, סך הכל עולה למנין תר"ך. ג. במדבר (י לה לו). ושתי הפרשיות, נ' אחד ס, ונ' אחד פ.

